

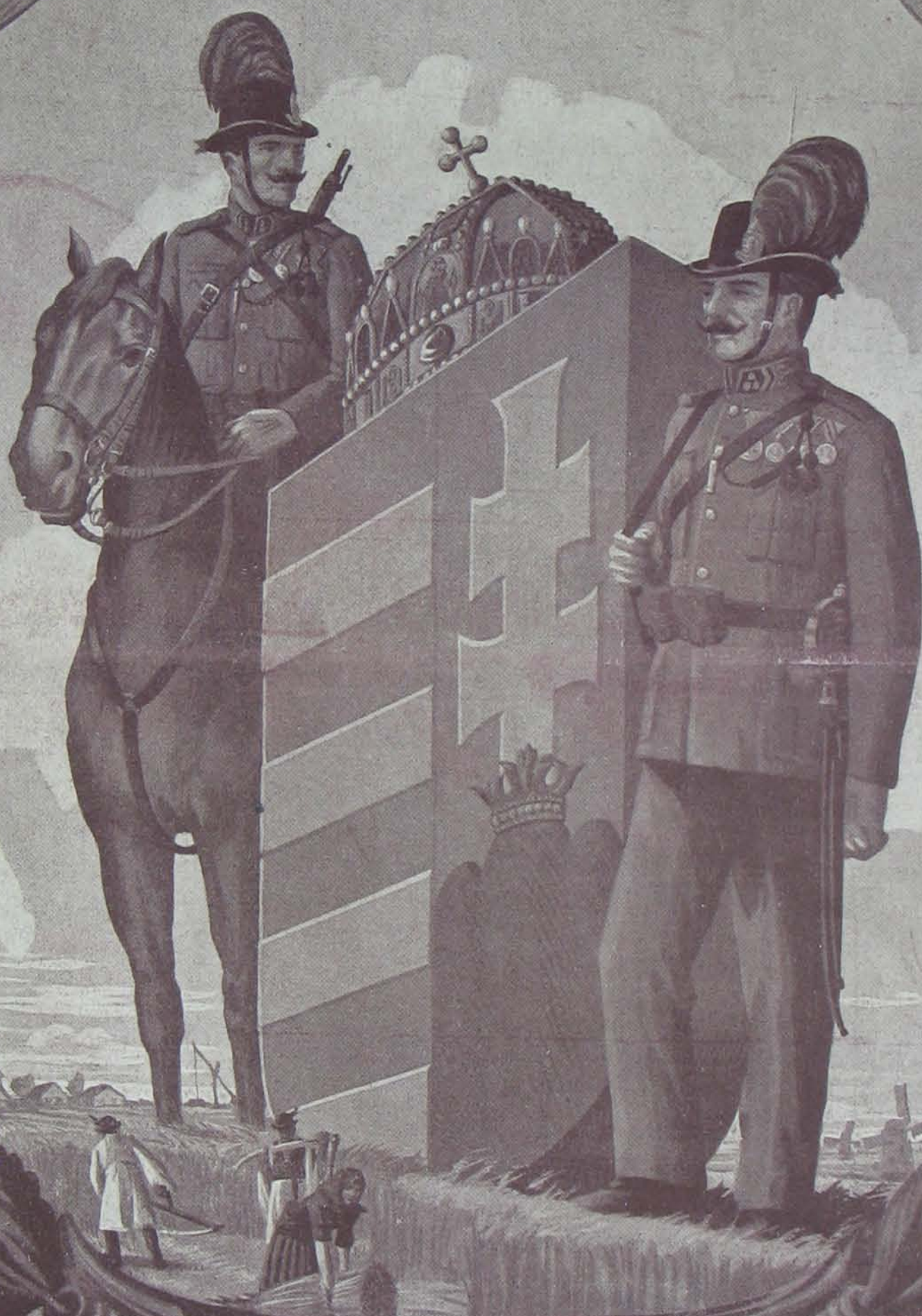
XVIII. ÉVFOLYAM

16. SZÁM.

BUDAPEST, 1928

JUNIUS 1.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL : BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Közbiztonsági szakirodalom.

Megírtuk már egy alkalommal, hogy előfizetőket nem gyűjtünk. Ez akkor történt, amikor a Rendőrségi Lapok című közbiztonsági szakirodalmi — a rendőrséggel semminemű nexusban nem álló — magánvállalkozás előfizetőgyűjtői itt-ott nem mondták meg elég világosan és kivehetően a lapjuk címét, ami veszedelmesen hasonlít a mienkéhez s így a közönség köréből a Rendőrségi Lapokkal szemben felhangzott jogos panaszok részben a Csendőrségi Lapokat is érték.

Természetesen teljesen ártatlanul, mert hiszen nekünk nincsenek utazóink, mi a közönség körében lapunkat nem terjesztjük sem presszióval, sem anélkül, nekünk egyedüli célunk az, hogy a csendőrség tagjainak a közbiztonsági szolgálat körébe vágó szakismereteit bővítsük és önzetlen munkálkodással ébren tartani és fejleszteni segítsük azt a becsületből, magyar szívből és kötelességtudatból fakadt szellemet, amely a csendőrséget nagyra tette.

Nekünk egyedüli célunk az, hogy az örsökre bekopogtató sorainkat bajtársaink szívesen fogadják, megértsék tiszta, nemes törekvéseinket, bennünk oktatójukat, szórakoztatójukat s mindenekelőtt legjobb barátjukat lássák. Ha ezt a célt sikerült elérnünk, más nem érdekel bennünket.

Nem vágyunk arra, hogy a nagyközönség körében akárcsak a létezésünkről is tudjanak s mindenekelőtt hangsúlyozottan nem törekszünk arra, hogy lapunk számára előfizetőket gyűjtsünk, mert minden néven nevezendő üzleti vonatkozástól, haszonra dolgozástól teljesen távol állunk.

A belügyminiszter ur kilátásba helyezte, hogy a Rendőrségi Lapok beszüntetésére az intézkedéseket megteszi, mert a lap meg nem engedett uton-módon is gyűjtött előfizetőket.

Nem törünk mi senki kenyerére, nem irigyeljük senkitől sem a jövedelmet, hasznát, ha annak a munkának, amely a hasznát hozza, a társadalomra is van valami előnye.

Az olyan jövedelmi forrásokat azonban, amelyek emberek megtévesztéséből s a hatóságok sulyának hamis felhasználásából táplálkoznak, meg kell szüntetni. Es mert ebben az esetben egy olyan vállalkozás megszüntetéséről van szó, amelyik a közbiztonsági szakirodalmát használta fel jövedelmi forrásul, anélkül, hogy működésének akár a szakkörök, akár a laikus olvasók csak valami hasznát is látták volna, sőt kár és hátrány is származott ebből a tevékenységből, nem

titkoljuk, hogy örülünk az említett lap megszüntetésének.

Mert a szakirodalomról nekünk az a felfogásunk, hogy csak addig marad meg annak, aminek nevezi magát, amíg a közérdek önzetlen munkálása vezeti, amíg az üzlettel kacérkodni nem kezd s amíg valóban komoly szakirodalmat nyújt azok számára, kik azt meg is emésztik s akik annak a maguk hivatása körében hasznát is vehetik. Egyes szakkérdések általános ismertetése a nagyközönség körében szükséges, a közművelődés szempontjából kétségtelenül hasznos, de ez nem a szakirodalom dolga, hanem azoké, akik arra vállalkoznak, hogy szakdolgozatokat a laikus számára — de mégis hasznosan és érdemlegesen — ismertessenek.

Jó ez a természettudományok és az ismeretek számos egyéb körében, de ugyan mi haszna és épülése lenet a közönségnek a népiessé higitott közbiztonsági szakirodalomból?

A szépirodalom fantasztikumokra hajlamos művelői amúgy is szívesen belekalandoznak a közbiztonság bérkeibe témakért, a rémesebbnél rémesebb detektív regényeknek se szeri se száma. Eppen eléggé tévedésbe ejtik ezek a regények a nagyközönséget a komoly közbiztonsági szakismeretek és tevékenység felől, de megvan az a mentségük, hogy senki sem veszi őket tulságosan komolyan, mert a regény mégis csak regény.

Egy komoly jelleggel működő s emellett a hivatalos köntöst is szívesen magára kanyarító folyóirat már többet árthat e téren. S a laikus olvasó még pressziót is érezve magán, sietve és bosszankodva veti le magáról azt a kis érdeklődést is, ami a közbiztonsági szolgálat lényegével kapcsolatban talán megvolt benne. A laikus olvasók zöme kiérzi az ilyenfajta közbiztonsági szakirodalomból a sok fantáziát, kevés konkrétumot s bizodalma a közbiztonsági szolgálattal szemben ezért és ettől nem igen gyarapodik.

A közbiztonság embere nagyon fárasztó, rengeteg tapasztalatot, ismeretet s önmegtagadást követelő komoly munkát végez, nem pedig azt a könnyed és snájdig zsonglörködést, amit a felhigitott közbiztonsági szak- és szépirodalom a köztudatba bevisz. Ha már ismertetni akarja a munkánkat valaki, tegye ezt komolyan és hiven. Ha nem tudja vagy nem akarja, — mert így nem fizeti ki magát, így nincs előfizető — akkor ne tegye. Különösen ne tehesse hivatalos jelleg színlelésével, mert a gyanúsítások és korrupcióviziók mai korában az emberek veszedelmes könnyen hisznek az ilyesmiben.

A Rendőrségi Lapok megszüntetésének elhatározását, mint a komoly közbiztonsági szakirodalom önzetlen művelői, örömmel üdvözljük mindezek felül már csak azért is, mert a szóban forgó lap címe a mienkének nagyon is közeli névrokona s ez a névrokonság tények bizonyága szerint is, teljes tárgyilagossággal szólva: nem volt diszünkre és hasznunkra.

Szemelvények az új Kbtkv. tervezetéről.

Irta: Dr. CZIÁKY FERENC hadbíró őrnagy.

(Befejező közlemény).

A Tervezet kimerítően felsorolja azon eseteket is, amikor a büntetés felfüggesztéséről szó sem lehet. Ezek a törvényes kizárási esetek a következők:

Ha 1. a bíróság azt oly cselekmény vagy cselekménynek kísérlete miatt szabta ki, melyre a törvény fegyház- vagy börtönbüntetést állapít meg;

2. az elítélt előzőleg büntett miatt jogerősen el volt ítélve vagy tíz éven belül fogház-, vagy egy hónapot meghaladó elzárásbüntetés volt ellenében jogerősen megállapítva, kivéve, ha az kegyelem útján elengedtetett;

3. ha az elítélt a cselekményt aljas indokból követte el.

A felfüggesztés jogi jelentőségét és gyakorlati értékét a Tervezet 30. szakasza foglalja magában.

Ebben a következő elvi erejű szabályok vannak lefektetve:

A felfüggesztett büntetést többé végrehajtani nem lehet, ha az elítélt a próbaidőt kifogástalanul töltötte ki.

Ez a próbaidő egy év akkor, ha a felfüggesztett büntetés *kihágás* miatt lett kiszabva, minden más esetben 3 év.

Ez a próbaidő attól a naptól számít, amikor a bírói ítélet jogerőssé lett.

Itt felvetődik az a kérdés, mi történik akkor, hogyha a feltételesen elítélt a próbaidő alatt nem viselkedett kifogástalanul?

Ekkor — az esetek természete szerint — kétféle jogkövetkezmény állhat be:

Ha a próbaidő alatt az elítélt olyan cselekményt követett el, ami miatt ellene bűnvádi eljárást indítanak és ennek folyományaként őt a bíróság büntett vagy *katonai* vétség miatt ítéli el, avagy szándékosan (nem gondatlanságból) elkövetett *közönséges* (tehát nem katonai) vétség miatt fogházbüntetésre ítéli, úgy a felfüggesztett (előbbi) büntetést feltétlenül végre kell hajtani. Vagyis ebben az esetben a feltételes jogkövetkezményét az elítélt feltétlenül elveszti.

Ha azonban a feltételesen elítélt által a próbaidő alatt elkövetett újabb cselekmény enyhébb jelentőségű, vagyis csak olyan természetű, hogy emiatt őt csak gondatlanságból elkövetett vétségben vagy kihágásban mondják ki bűnösnek, avagy — bár szándékosan elkövetett vétségért — csak pénzbüntetésre ítélik, úgy a Tervezet az újabb ügyben eljárni hivatott ítélőbíróság belátására bizza, vajjon az újonnan elítélt egyéne az előbbi ítéletben kiszabott, de felfüggesztett büntetés végrehajtás-e avagy sem?

Ezekben vázolhatom a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére, illetve feltételes elítélésre vonatkozó tervezeti intézkedéseket.

Ezzel nyilvánvalóan egy olyan új — eddigi katonai igazságszolgáltatásunkban ismeretlen — intézmény lépne nálunk életbe, aminek szükségessége vitán felül áll és aminek hiányát mi katonai bírák eddig is sokszor éreztük.

A másik új intézménye a Kbtkv. Tervezetének a *feltételes szabadságra bocsátás*, melyet úgy tekinthetünk, mint a szabadságvesztés büntetés végrehajtási tanának egy modern ujitását.

A katonai igazságszolgáltatás keretén belül ma a

Kara-kirgiz szabadságharc.

Irta: NÉMETHY TIHAMÉR.

»Birger Jarl« svéd hajó dél felé haladt. Hadirokkant tiszteket szállított haza. Ráborult az este. A fedélzeten már csak egy pár nyugtalan álmu üldögélt, akiket a tegnap vagy a holnap rémei riasztottak fel álmukból.

— Ugy van, fiuk, mondom, — beszélt egy koravén arcú, fáradt tekintetű férfi — a háboru mindenkit megtréfált, mibelölünk, egészséges férfiakból, tehetetlen gyermekeket csinált, akik nyomorék testünkkel már csak vergődünk a homokban; békés polgárokból meg hősokeket nevelt.

...Egyik erdélyi garnizonban találkoztam vele először. Lobogószemű, villámló tekintetű fiu volt. Az ezred legdaliásabb tisztje, akiben kacagott az élet. Nagy vagyon, előkelő rokonság, mind csak egy boldog jövődőt sejtetett és mégis mi lett belőle? A karakirgizek harcos szentje, akinek a sirjához, tán évszázadok múlva is, harcok előtt imádkozni jár napkelet vándor népe.

...Igen, Erdélyben, ott szolgáltunk együtt.

...Erdély! Csodás zsolozsma zendül a lelkünk mélyén, ha rágondolunk. Nekünk, akik a boldog békeévek ifjúságának aranyborát itt poharaztuk napestig, nekünk Erdély csodás emlékekkel teljes.

Hajónk bár itt uszik a svéd partok előtt a tengeren, mégis ott vagyok most is az erdélyi erdők mélyén, hallom zugásukat, mert aki ott született közöttünk, az sohasem felejtheti el, hallja tengereken, földrészeket áthidaló távolságokon keresztül is.

...Tárogatós főhadnagy ur!... Más volt a neve, de így hívta katona, civil egyaránt. Ösmagyar erdélyi nemesi családból származott. Évszázadok borongós hangulata, a sirva

vigadás, a fellángoló indulat nyomában a gavalléros elégtételadás. Ez volt Tárogatós főhadnagy. De nem a becsületügyi kódex paragrafusai szerint cselekedett, hanem bolondos, meleg szíve szerint, olyan elégtételt adott sokszor, hogy többet beszéltek róla, mint a legvéresebb párbajról.

Történt, hogy Tárogatós főhadnagy egypár tisztjával mulatott. Tárogatós, régi szokása szerint, mikor neki szilajodott, kitakarított mindenkit a kávéházból. Kora esti órákban történt az eset.

Egy elegáns öreg ur is ott üldögélt az egyik ablak melletti asztalnál, békésen olvasgatva az estéli lapot, közbe-közbe egyet kortyintott kapucinerjéből. Tudomást sem vett a mulató tisztekről, akiknek csendesen játszott a cigány. Egyszerre szilaj rikkantással felugrott az asztaltól Tárogatós főhadnagy: »Ácsi cigány! Rákóczi indulót! Civilek, vigyázz! Menet, irány az ajtó. Indulj!« Kardját kirántva, a billiárdasztal tetejére ugrott. Egypáran élénk igyekezettel törekedtek az ajtó felé. A többiek nevetgélve álltak fel és haladtak a kijárat felé, ismerték Tárogatós főhadnagyot, jóakaratu elnézéssel vették tudomásul minden bolondériáját. Csak az öreg ur nem mozdult. Nyugodtan olvasott tovább. Tárogatós főhadnagy leugrott a billiárdasztal tetejéről, oda-lépett az öreg ur asztalához.

— No, öreg ur, mi lesz? — kiáltott.

Az öreg ur nyugodtan feltekintett az újságból, ránézett Tárogatósra.

— Nem ismerem főhadnagy urat — szolt és nyugodtan olvasott tovább.

Tárogatós egy ideig tétovázott, pezsgő-mámoros agyában nagyon összekuszálódhattak a gondolatok, de határozott. Hirtelen felkapta az öreg urat székestől együtt és kivitte a kávéházból.

büntetés végrehajtási *rendszere* sem elméletileg, sem gyakorlatilag nincs kiépítve.

A bírói ítélet jogerőre emelkedésével az ítéletet hozó bíróság megkeresi a bűnvádi üldözési joggal felruházott, ugynevezett »illetékes« parancsnokot, hogy az ítéletet végrehajtó záradékkal lássa el. Ennek ki-
eszközlése olyan közigazgatási intézkedés, mely a büntetés végrehajtásához a Kbp. által elő van írva. Ha ez megtörtént, a büntetés végrehajtása azonnal fogamatba vétetik. Ez azután — az ítélet rendelkezésének megfelelően — elejétől végéig azonos helyen, azonos módon, azonos fizikai és pszichikai formában hajtatik végre.

Vagyis a mai helyzet az, hogy a katonai igazságszolgáltatásban a büntetett egyéniségét nevelni, rossz hajlamait kiirtani, a büntettest fokozatosan a társadalomba visszavezetni és a szabadságától megfosztott egyént a szabad élethez: fokozatosan, megjavítottan visszavezetni hivatott katonai börtönügyi rendszerünk nincs. Ma nálunk az a helyzet, hogy például a 3 évi börtönre ítélt egyént, ha büntetését katonai fogházban tölti le, a 3-ik év végén elvileg ugyanugy kezelik, ugyanolyan helyen tartják, ugyanolyan fizikai és morális szabályok hatálya alatt él, mint büntetésének kezdetén. Mintha abból a felfogásból indulna ki az idevonatkozó fogházszabályzatunk, hogy a 3-ik évét töltő börtönfegyencünk testi ép-ségére és lelki életműködésére a már eltöltött 2 évi szabadságvesztésbüntetés semmiféle javító vagy rontó, semmiféle nevelő vagy elrettentő, semmiféle erkölcsi erősítő vagy gyöngítő hatással nem lehetett.

Nem azt akarom ezzel kifejezni, mintha fogházszabályzatunk rideg, lélek nélküli szabályokból állana, hanem az a nagy fogyatkozása van, hogy büntetés

végrehajtási rendszerében nincs meg az a fokozatos-ság, amit a modern börtönügyi szabályzatok az évtizedek alatt gyűjtött tapasztalatok alapján a modern büntetőtörvényekben és börtönügyi jogszabályokban évtizedek óta megvalósítottak.

Azt is megengedem, hogy ennek oka és magyarázata a katonai szervezet sajátos összetételében rejlett, amely főként abban az időben, amikor hadseregszervezésünk még az általános honvédelmi kötelezettség elvén épült fel, nem érezte egy modern börtönügyi szervezet kiépítésének szükségét. Mert hiszen a hosszú tartamu — elvileg egy évet meghaladt — szabadságvesztés büntetések ugyanis polgári foghelyiségekben lettek végrehajtva és mert az ilyen elítéltek további szolgálataira sem a katonaság, sem a csendőrség nem reflektált, az ilyen egyéneket — éppen erkölcsi hiányok miatt — kiközösítette magából, így azok visszatértére nem is számított.

Ezzel szemben a polgári Btkv. büntetési rendszere egy modern, fokozatos börtönügyi rendszer szabályain épült fel.

Ez a fokozatos rendszer azon az alapelven épült fel, hogy a fegyházra ítélt fegyencet, avagy a börtönbüntetését töltő rabot büntetésének kezdetén lelkiileg bűnének megbánására kell bírni, amit azáltal érhetünk el leginkább, ha az ilyen elítélteket elvileg büntetésük első harmada alatt éjjel és nappal magánelzárásban tartjuk. A magányában bőséges ideje van arra, hogy elkövetett tettét végig meggondolva megbánja, hogy a magány vezeklésre bírja és így teljes súlyával át-
érezze a büntetésben rejlő megtorlást. Annak ellensúlyozása végett, nehogy a magány az idegzetet fel-
őrölje, bevezették a munkakényszert, mely abban áll, hogy az előírt munkát cellájában kell elvégeznie.

Amikor letette a kávéház előtti járdára, az öreg ur felállt, nyugodtan végignézett a főhadnagyon.

— Főhadnagy ur, az én időmben nem öreg emberekkel vitézkedtek a tiszt urak.

Tárogatós a kardjához kapott, de gondolt egyet, sarkon fordult és otthagya a civileket.

Azután, mint aki jól végezte dolgát, elővette a tárogatóját és elkezdett játszani. És azok, akiket az előbb kiutasított a kávéházból, most gyönyörködve hallgatták a busongó muzsikát.

A cigány halkan, zümmögve kísérte. Már a nap ki is fáradt az égen való ballagásban, mikor véget ért a muri. Másnap délután ébredt fel Tárogatós főhadnagy. Társai közölték vele a történeteket.

Aznap este atillában jelentek meg a tisztek a kávéházban. Élénk feltűnést keltettek, már az utcán is, mert nem egyenként, hanem egy csoportban jöttek. Egy hosszú asztalnál foglaltak helyet. És amikor bejött a tegnap esti öreg ur, merev vigyázba ugrott fel mindegyik. Halotti csend lett a kávéházban, mindenki várta, hogy mi lesz.

Tárogatós főhadnagy az öreg ur elé lépett, bemutatkozott, azután csengő hangon, hogy mindenki hallhatta, mondta:

— Én tegnap jogtalanul megsértettem, ezért bocsánatot kérek.

Erre olyan éljen riadt a kávéházi csendbe, hogy a járókelők kíváncsian megálltak az utcán.

— Talpig ur vagy, öcsém, gróf Teleki vagyok, légy meggyőződve, hogy ennél gavalierosabb elégtételt még nem kaptam, de te sem fogsz adni soha. Hanem, fiuk, mint régi veterán, szívesen látom az ezred tisztikarát.

Másnap hangos volt a Teleki kastély. Ezen a napon

változott meg Tárogatós főhadnagy is. Csendes, elgondolkozó fiú lett belőle. Teleki Baby szemébe talált belenézni.

Én elkerültem Erdélyből más városba, más ezredhez lettem vezényelve. Szabadságom ideje alatt meglátogattam régi ezredtársaimat. Ekkor hallottam, hogy gróf Teleki Baby és Tárogatós jegyesek. Mikor a korzón találkoztam velük, az én cinikus lelkemen is előmlött valami mindent lenyűgöző boldog öröm, amint láttam Tárogatóst a menyasszonyával.

Mosolygó ritmus, szerelmes összesimulás áradt minden mozdulatukból. Éreztem, hogy előttük virágba borult a korzó, tavaszi rét lett, illatos virágokkal teljes, mikor végighaladnak a kemény köveken.

... Jött a háború... Ágyudörgés, véres rohamok... nehéz sebek... ki gondolt volna szerelmes szívek összesimulására?

*

... Rabmagyar otthon... lengirt darabja tikkadt mezejü kirgiz pusztaságnak... Itt találkoztam újra Tárogatós főhadnaggal... Sirva ölelt át, régi, közös emlékeink éledtek fel újra...

— Pajtás, ha soká tart, megörülök... nem birom tovább. Most kirgizül tanulok, már nemsokára készen vagyok vele, aztán utnak indulok... Nemsokára meglátom Babyt...

Multak a napok... hetek... Tárogatós főhadnagy már jól beszélt kirgizül. A fogolytábor részére ő járt ki dinnyét vásárolni, hogy a nyelvet gyakorolja.

Egy napon együtt mentünk ki a városba. Az ó-városban a bazárok között járkáltunk. Tárogatós az egyik bódé előtt megállt, válogatni kezdett a ruhadarabok között, felöltözködött. Fejére tette a kis kirgiz fejtakarót, majd nevetve

Természetesen nem feledkeznek meg az ilyen elítéltek lelki és vallásos gondozásáról sem. A magánelzárás elvileg a büntetési idő első harmadában foglalhat helyet, szigorú szabály az, mikép ennek a büntetési idő első felén túl nincsen helye.

Büntetésük második harmada alatt a fegyencek és rabok már közös munkahelyeken dolgoznak, ahol társaikkal érintkezhetnek, így visszanyerik a társas életben rejlő jogokat: az embertársaikkal való érintkezésben rejlő előnyöket és mint társaslények kezdenek újból új életet.

Azok a fegyencek és rabok, akiken a büntetésnek ezen fokozatossága a kívánt lelki hatást eredményezte, büntetésük kétharmadának letöltése után *közvetítő intézetbe* kerülnek. Tehát olyan helyre, amelyiknek az a hivatása, hogy a fegyencből és rabból újból olyan embereket neveljen, akik lelkiileg és erkölcsileg érdemesek arra, hogy a szabad, munkás emberi társadalomba visszajussanak. Ha azután magukat itt is jól viselték és alapos reményt nyújtottak ahhoz, mikép az előbbi, bűnbejutásuk előtti társadalomra többé nem veszélyesek és annak komoly, becsületes tagjai lesznek, — elvileg büntetésük háromnegyed részének letöltése után — *feltételesen szabadságra bocsáttatnak*.

A hosszú tartamu fogházraitéltek — a közvetítő intézetbe utalás kivételével — a fenti szabályok szerint kezeltek.

A feltételesen szabadságolt elítéltek tehát már visszajutnak abba a társadalmi körbe, ahol a büntetésük megkezdése előtt éltek. Itt kell megmutatniok, hogy a büntetésben rejlő erkölcsi tényezők rájuk javítólag, nevelőleg hatottak és hogy megérdemlik a feltétlen szabadságot is.

A feltételesen szabadságra bocsátott egyének hely-

zete körülbelül a rendőri felügyelet alatt állók helyzetével hasonlítható leginkább össze. Ha az ilyen egyének a még büntetésükből hátralévő időt becsülettel kiállották, úgy tekintetnek, mintha a bírói büntetésüket teljesen kitöltötték volna.

Az új Kbt. tervezete, nyilván abból a felfogásból indulva ki, hogy a hosszabb időre elítélt honvéd, illetve csendőregyének is megmaradhatnak abban a kötetlekben, ahol őket az ítéletkihozatal találta, 15. §-ában kimondja, hogy azok, akiknek egy évet felülhaladó szabadságvesztés büntetését katonai letartóztató intézetben hajtják végre, büntetésük kétharmad részének letöltése után feltételes szabadságra bocsáthatók.

Ebből a rendelkezés-tervezetből két elv domborodik ki: először is az, hogy a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményét az elítéltek mind elérhetik, akik erre erkölcsi érdemeket szereztek, tekintet nélkül arra, vajjon fegyházra, börtönre, államfogházra vagy fogházra lettek-e elítélve.

Másodszor eltérő elvet látunk a polgári Btkv.-től az időbeli feltétel enyhességében, mely itt már a büntetés kétharmad részének letöltése után bekövetkezhetik.

Ennek az intézkedésnek a magyarázata abban a tényben rejlik, hogy a Tervezet 15. §. 2. bekezdésének második mondata kimondja, hogy a »közvetítő intézetbe szállításnak helye nincs«.

Amint a fentiekből látjuk tehát, az új Kbt. tervezete számolt annak szükségességével, hogy a büntetésnek akkor van meg a kívánt hatása, ha az fokozatosan hajtatik végre, azonban a feltételes szabadságra bocsátás szabályozásánál még sem találjuk meg a büntetés végrehajtásának azt a tökéletes, fokozatos ki-

mellén összetéve karjait, kirgizül üdvözölte az árust, az meglepetve nézett rá.

— »Sziz indi kirgiz bo oldiniz.« (Ön kirgizzé lett most.) — szölt elismerőleg.

— Látod, most már utnak indulhatok.

És a valamikor gondtalan csillogó szemeket könny fátyolozta borussá, amikor elnézett arra, Erdélyország felé.

Lázás készülődéssel teltek napjai, hiszen már ekkor tele voltak az orosz lapok az oláh betöréssel. Büskomorságig menő szótalansága, emberkerülése egyre fokozódott.

És amikor egyik napon az egyik fogolytól meghallotta, hogy az oláhok felperzselték a Teleki kastélyt és az öreget leányával együtt fogságba hurcolták, összeesett a váratlan csapástól. Ideglázt kapott. Mikor kikerült az ágyból, különösen kezdett viselkedni. Tárogatóját elásta, sirszerűen felhantolta, virággal ültette tele. Ha kérdeztük, suttogva felelt:

— Csitt! Ne beszélj, ne beszélj... alszik... De várom a jelt, amikor feltámad, kiszáll a sirjából és én összeszedem a puszták nomád népét, tárogató zendülő szavára megindulunk Erdélyországért... A székelly szabadságért... Kiszabadítjuk őket, mind... őt is... az összes erdélyi rabmagyarokat, visszafoglaljuk az őshazát... Azután király is kell... De olyan... csakis olyan... aki elhozza ide napkeletre az erdélyi hegyek virágillatos levegőjét, a béke-évek könnytelen napjait, a napsugár mosolygó fényét visszaadja: de ezt csak ő, az én drága szerelmem tudja visszahozni, ő lesz a királyasszony az újjáéledt őshaza földjén...

Egy reggelen hiába kerestük Tárogatós főhadnagyot... Tárogatójának sirja ki volt pontva, tudtuk, hogy zavaros agyával nekiindult a nagy, ismeretlen kirgiz-pusztaságnak.

*

A rabmagyar élet órái lassan teltek, nehéz volt kívánni

a holnapot, mikor a ma sem akart eltelni. Utnak indultam, az utat keresve a szabadulás felé a szökevények útján. Pamirnak, a világ tetejének vettem az utamat. Az Alai-hegységben a Tengisz-bai hágón át.

Hosszu vándorlás után, kifáradt lóval érkeztem a Kili-zárt hágó mellett a Karakul tóhoz. Körülnéztem egy kicsit Khudájár khán néhai birodalmában. 1891-ben tette rá a kezét erre a birodalomra Oroszország.

Jonoff ezredes telepedett le itt ezer kozákkal és megalapította a Pamirskij-post katonai telepet. Ezt a kozák telepet akartam én elkerülni. Nehezen jutottam el idáig, nem akartam újra rabságba jutni.

A hatalmas legelőkön itt is, ott is, kirgiz aulok állottak. Az egyik ilyen sátorfaluhoz mentem. Szóba elegyedtem a legeltető kirgizekkel.

Barátságos nyíltszívű nép ez.

Este a tűz mellett beszélgettem nomád barátaimmal, amikor Murgab felől tárogató sikoltott bele az éjszakai csendbe. Megrettent a szivem a hangjára. Felugrottam, az éjszaka sötétjébe meredt tekintetem. Itt is, ott is pásztor-tüzek égtek. Körülöttem mozgolódás támadt. Az aul minden jurtájából kirgizek tódultak kifelé.

Szokatlanul sok kirgiz volt együtt.

Mi is lóra ültünk. A tárogató fel-felsikoltva bűgött az éjszaka csendjébe. Régi kuruc gyülekezőt rikoltott a hangja.

Megindultunk. A tárogató egyre riogatott, Afganisztán, Khina, Pamir havas sziklái dühörögve visszhangozták hívogató hangjait.

Hatalmas máglya égett a fensik közepén. Odaáradt a kirgiz lovasság. Rehim khán aulja körül volt a gyülekező. Itt láttam meg harmadszor Tárogatós főhadnagyot.

építését, amit a polgári Btkv. nyomán a fentiekben ismertettünk volt.

Ennek magyarázatát nyilván abban kereshetjük, hogy a katonai fogházak az odakerült elítéltekben már olyan egyéneket kapnak, akiknek családi, nevelési, erkölcsi és fizikai életkörülményei már az elítélés előtt is ismeretesek voltak, így hát kiismerésük, egyéni kezelésük könnyebben vihető keresztül és könnyebben bírálható el, vajjon erkölcsileg érdemesekké váltak-e arra, hogy feltételeesen szabadságra bocsáthatók legyenek.

A Tervezet azon intézkedése, mikép a feltételes szabadságra bocsátás felett mindenkori a honvédelmi miniszter dönt, abból a tényből folyik, hogy a honvédelmi miniszter a katonai fogházak legfőbb közigazgatási felügyeleti szerve.

Különös figyelmet érdemelnek Tervezetünknek a részesség szabályozására vonatkozó intézkedései is.

Állami életünk épségben tartása szempontjából rendkívül fontos az, hogy minden oly cselekmény, mely honvédelmünk épségét sérti vagy veszélyeztet, megtorlásban részesüljön. Ezért fontos annak a kérdésnek törvényhozási szabályozása, hogy az állam hadereje s ennek erkölcsi és fizikai épsége ellen intézett támadások akkor is kellő megtorlásban részesüljenek, hogyha azok polgári egyének részéről követtetnek el.

Az európai törvényhozások ezt a kérdést a következő elvi alapokon szabályozták.

Németországban a legfőbb polgári és katonai bíróságok joggyakorlata az, hogyha polgári egyén a katonai büntető bíraskodásnak alávetett katonai egyént katonai bűncselekmény (szökés, függelemsértés, öncsonkítás, stb.) elkövetésére rábir, arra felbujt, avagy ilyen cselekmény végrehajtásához fizikai vagy szellemi eszköz-

zökkel segédkezet nyújt, úgy az ilyen egyén — bár a polgári bíróság által — a katonai büntetőtörvény szerint vonatlik felelősségre.

Svájcban még tökéletesebben van ezen elv keresztülvive. Ott ugyanis ki van mondva, hogyha polgári egyének katonai bűncselekményekben vagy a honvédelem, illetve az állam hadereje ellen irányuló bűncselekményekben részesekké válnak, úgy a katonai bíróságok által a Kbtvk. rendelkezései szerint vonatnak felelősségre.

Nálunk ez a kérdés csak hiányosan nyert eddig szabályozást.

A jelenleg érvényben levő Kbtvk.-ünk 314—317. §-ai foglalják megukban az esküvel fogadott katonai szolgálati kötelesség megszegésére való csábítást vagy segélynyújtást.

Igy tehát van ugyan olyan jogszabályunk, mely államunknak ezen érdekét védi, azonban a hiányosság itt azon a ponton mutatkozik, hogy ezek a rendelkezések polgári egyénekkel szemben rendes békeviszonyok között alkalmazásba nem jöhetnek. Polgári egyének ezen szabályok hatálya alá csakis akkor kerülhetnek, ha rendkívüli viszonyok között a honvéd bíraskodás alá helyeztetnek.

Ugyanez a helyzet a Kbtvk. 327. §-ában körülírt, az állam hadereje elleni büntetné nézve is, azzal a hozzáadással, hogy e törvényszakasz a békeviszonyokra tényálladékanál fogva sem nyerhet alkalmazást.

Békeviszonylatokban tehát a polgári bíróságok hatáskörébe tartozik nemzetvédelmi érdekünk megoltalmazása polgári egyének cselekményeivel szemben. A polgári bíróság által e célból alkalmazásba vehető szabályok azonban igen hiányosan védik ezen fontos nemzeti érdekkört.

Lovas alakja ott fehérlett a khán sátora előtt. Testét, mint a régi ösmagyar táltosokét, fehér talár fődte. Tárogatóját elvette ajkától. Csend lett. Beszélni kezdett. Hangja süvöltve csapott, mennydörögve zugott, úgy mint valamikor a századát vezette rohamra.

— Kirgizek! Testvérek! Orosz rabságban singlődtök régen. Engem küldött Allah, hogy győzelmes harcokkal kivesszelek benneteket a rabság leégett mezejéből. Lent a völgyek rétjein kozákllovak tapodják apáitok sirját. Meddig türitek még? Allah nevében, aki küldött engem a kirgiz szabadság megváltására, felhivlak titeket a szent harcra, a hitetlenek ellen, lóra minden kirgiz férfi, ragadjon fegyvert és induljunk a szent csatára a kirgiz szabadságért! Előre!

Szétlebbent a khán sátora, kilépett Rehim, lovára szállt. Kardját kirántva, magasba nyújtotta. Ekkor bukkant fel a nap a khinai hegyek felől. A kirgizek fejei mélyen a lovak nyakára hajoltak. Imádkoztak.

Tárogató főhadnagy valami ihlettől megkapva, ajkához emelte a tárogatót és felbúgott a hangja. Rákóczi kesergőjének hangjai ömlöttek szét az imádkozó kirgizek között.

A tárogató elhallgatott. Az ima véget ért.

Rehim khán hangja bömbölve szakadt ki tüdejéből.

— Kirgizek, huji! Huji! Huji!

Már a második huji! minden kirgiz ajkán visszhangra kelt. Örjögő üvöltés volt ez. Harcba induló kirgizek csatakiáltása. Mint a korbács vágott közébük a tárogató hangja.

— Rajta! Rajta! — sikoltott a hangja. És mikor Rehim nyomában üvöltve, száguldani kezdett a kirgiz lovasság, vérlázítóan felcsendült a Rákóczi induló. Engem is magával ragadott a roham. Repültünk Pamirskij-post orosz katonai erősség felé.

Megleptük a vörös kozákokat.

A lehunyó nap a vörös kozákok fejeiből rakott piramison pihent meg.

Igy indult meg a kara-kirgizek szabadságharca a vörös oroszok ellen.

*

Andizsán körüli harcokban Tárogató főhadnagy golyót kapott a mellébe. Mikor föléje hajoltam, megismert. Arra kért, égezzük el a testét.

Karjaim között halt meg a kirgizek magyar szabadsághőse. Cédrusfa-törzsekből rakott máglyára tettük a testét. Amikor a tűz fellobogott, messze Erdélyországba szállott gondolatom. Szegény ország, székelyek hazája, szertezüllött fiaid egyenként vesznek el, ki fog majd éretted harcba szállani.

A lángoló máglya körül lóról szállott kirgizek térdén állva imádkoztak.

Kialudt a máglya lángja. Elhamvadt Tárogató főhadnagy teste. Vele égett a tárogató is. Én egy maroknyi hamvat magamhoz vettem, valakinek viszem. Vajjon megtalálom-e?

Ott messze, napkeleten, ahol a máglya égett, azt a helyet Karadung, fekete halom névvel nevezi a vándor kirgiz, ha arra visz útja. Leszáll a lováról, letérdel s homlokával a földet érintve imádkozik egy szent sirjánál, akinek elégett hamvait szétszórta a szél és az ő hitük szerint az elégett szent hamvából virágzott ki a kirgizek szabadsága.

*

Morajlott a tenger, a beszélő hangja elhallgatott, a svéd partok felől harangszót hozott a szél. A hajó vitte hazafelé a rokkant magyarokat.

Lord Rothermere fiának, Esmond Harmsworth angol képviselőnek fogadtatása Budapesten, a Gellért téren május 16-án. Hogy mit jelent ez a két név a magyar nemzet Trianon elleni küzdelmében, ezt ma már a nemzet aprja-nagyja tudja s ennek különben beszédes jele az a Trianon-ellenes jelvény, amelyet Harmsworth képviselő kabátjára feltűzve látunk.

A polgári Btkv. 453. és 454. §-ai csakis a szökésre való csábítást és az arra való segélynyújtást sujtják büntetéssel, amihez később az 1890: XLIX. t. c.-ünk a behívási parancs iránt tanusított engedetlenségre való csábítás elleni oltalmat fűzte. Az 1921. évi XLIX. t. c. — amin mai honvédelmi rendszerünk nyugszik — az öncsonkitásban való részességet sujtja büntetéssel. A többi katonai bűncselekményre való felbujtás, illetve az abban való segédkezés vagy társtettség ellen, ha azt polgári egyén követi el, a polgári büntető jogszabályok megtorlást nem tartalmaznak.

Rendes, békebeli viszonyok között tehát az nálunk a helyzet, hogyha egy polgári egyén a fegyveres erő vagy a csendőrség valamely tagját, vagy tagjait arra bírja rá, hogy előljáróknak a köteles engedelmisséget tagadják meg, avagy fontos őrhelyüket hagyják ott, avagy előljáróik szolgálati parancsának tömegesen szegüljenek ellen, avagy eme cselekmények elkövetéséhez segélyt nyújtanak stb., úgy a polgári bíróságnak — jogszabály hiányában — nem állana módjában az ilyen polgári egyéneket megbüntetni.

Az 1921:III. t. c., vagyis az állam és társadalom rendjét védő törvény intézkedései is hiányosak e tekintetben.

Ezen a hiányosságon igyekszik segíteni a Kbtvk. tervezete, amikor kimondja, hogy: »A részességre vonatkozó általános rendelkezéseket azokkal szemben is alkalmazni kell, akik valamely katonai bűncselekmény-

nek személyes viszonyaiknál fogva tettesei nem lehetnek. Vagyis az ilyen polgári egyének a polgári bíróság által azzal a büntetéssel lesznek sujthatók, amiket a Tervezet az illető katonai bűncselekmény kísérletére, illetve tetteseire megállapít.

Ez esetben tehát a polgári bíróságok is az új Kbtvk. ide vonatkozó rendelkezéseit fogják alkalmazni.

E lap hasábjain több cikk jelent már meg, melyek a fiatalok által elkövetett bűncselekményekkel és a fiatalok bűnösökkel szemben alkalmazásba jöhető intézkedésekkel gyakorlati szempontokból foglalkoztak.

Ezuttal csak azt óhajtom bemutatni, hogy a mai katonai igazságszolgáltatásban e körben milyen intézkedések vannak életben és az új Kbtvk. tervezete a mai állapottal szemben miféle fejlődési képet mutat?

A mai Kbtvk. megkülönböztet: 1. gyermekkorban, 2. serdületlen korban, 3. serdült vagy fiatal korban és 4. teljes nagykorban elkövetett büntetendő cselekményeket.

A gyermekkor alatt a 10. évet bezárólag érti. Erre nézve kimondja, hogy az ilyen »gyermek« bűncselekményei a házi fenytékre bízandók.

A serdületlen kort 11—14-ik év betöltéséig jelöli meg és kimondja, hogy az ilyen egyének által elkövetett legsúlyosabb bűncselekmények, — amelyek egyébként büntettek gyanánt lennének elbírálandók — mint vétségek »elzárással« sujtassanak. Sőt azt is előírja,

Harmsworth képviselő szívesen tesz eleget Berényi Sándor csendőr tiszthelyettes kérésének, hogy nevét a mátyásföldi repülőtér vendékönyvébe írja be.

hogy ezen elzárásbüntetéseket külön helyen kell végrehajtani.

A serdült — másképp fiatal — kort a 14—20-ik évig bezárólag terjedő korban határozza meg.

Az e korban bűnbeesett egyének cselekményeinek elbírálásánál fiatal korukat enyhítő körülményül rendeli betudni (Kbtkv. 114. §. a) pontja) más helyt kimondja (Kbtkv. 121. §.), hogy a fiatalkoru olyan cselekményére, amire — teljes koru tettesnél — kötéshalál vagy életfogytig tartó börtön van kiszabva, a fiatalkorura 10—20 évi súlyos börtön, míg az agyonlövés általi halálbüntetés helyett 8—10 évig terjedő börtön szabandó ki.

Az ilyen korban elkövetett bűncselekmények elévülési idejét is kedvezőbben számolja, mint a teljeskoru büntetésekkal szemben.

Tehát a mai Kbtkv.-ben is benne rejlik az a gondolat, hogy a teljes kor elérése előtt elkövetett cselekményeket enyhébb elbírálás alá kell vonni.

A polgári Btkv. büntetési rendszerében a büntetethőség alaphatára a 12. év. A 12—18 éves korban levő egyéneket a Btkv. fiatalkoruaknak nevezi és ezekkel szemben a bn. (1908:XXXVI. t. c.), egész különleges a Btkv. rendszerétől alapelveiben is eltérő intézkedéseket ír elő.

Amint tudjuk, a fiatalkoruak büntetőjogának alapelvei a következők:

A fiatalkoruakra vonatkozó büntető jogszabályok célja nem a megtorlás, hanem a javítás és a nevelés révén az erkölcsi fogyatkozásokat felmutató fiatalkoruak megmentése.

Alapelv az, hogy a fiatalkoruak hírosága a fiatalkoru felett bűnösséget kimondó ítéletet csakis akkor hozhat, ha megállapítja, hogy a fiatalkoru büntetett a büntetethőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettséggel rendelkezik.

A büntetés egészen különleges, a rendes büntetési nemektől eltérő intézkedésekből áll: dorgálás, próbárbocsátás felügyelet mellett, javító intézeti nevelés és csak a legsúlyosabb esetben, végső eszközként vehető alkalmazásba a fogházbüntetés, mely külön e célra a fiatalkoruak számára berendezett fogházban lesz végrehajtva.

Amint a fentiekből látjuk, a fiatalkoruakra vonatkozólag a polgári Btkv. főtörekvése az, hogy az eddigi környezetében erkölcsi romláshoz került fiatalokat onnan kiemelje, tanítsa, nevelje, javítsa és így a társadalom számára megmentse.

A Kbtkv. tervezetének e ponton a következő helyzetekkel kellett számolnia.

A honvéd- és csendőrtársadalomba 18 éven alóli egyének elvileg nem juthatnak be, így rendes viszonyok közt fiatalok — vagy 18 évnél fiatalabbak — nem kerülhetnek a katonai büntető biráskodás alá.

Ha pedig rendkívüli viszonyok között — bizonyos bűncselekményekre nézve — nemzetvédelmi okokból a katonai büntetőbiráskodást polgári egyénekre is kiterjesztik, az ilyen egyénekkel szemben az igazságszolgáltatás gyakorlásánál érvényre jutó államérdek inkább a megtorlás és az ártalmatlanná tétel, mint az egyén megmentése lesz. A katonai társadalomra nézve pedig nem kívánatos, hogy az ilyen egyén — vagyis az, aki kémkedett vagy más, az állam hadiereje elleni bűncselekményt követett el — társadalmunk tagja maradjon vagy azzá legyen.

A fenti okoktól vezéreltetve tehát a Tervezet a a polgári Btkv. idevonatkozó rendelkezéseit az alábbi módosításokkal vette át:

A 12 éven alóli a »gyermek«. Az ilyen gyermek ellen bünvádi eljárás nem indítható.

Fiatalok az, aki 12. évét betöltötte, de 18. évét még tul nem haladta. E fiatalok büntetőjogi felelősségre csakis akkor vonható, ha a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége a cselekmény elkövetésekor megvolt.

Ha ezen értelmi és erkölcsi fejlettséget megállapítják, úgy e fiatalokkal szemben »büntetést kell alkalmazni«. Tehát *nem* dorgálásban, próbára bocsátásban vagy javító intézetbe utalásban nyilvánuló *intézkedést, hanem büntetést ír a Tervezet elő.*

A büntetés neve szabadságvesztés büntetés: »fogház, államfogház és elzárás«. Ezen büntetést vagy a polgári bíróság felügyelete alatt álló »fiatalok fogházában vagy a katonai fogháznak elkülönített, megfelelő« helyiségében rendeli végrehajtani.

Végül kimondja még, hogy azon fiatalok ellen, aki 20. életévét be nem töltötte, halál vagy életfogytig tartó büntetés helyett: 10—15 évig terjedhető fogház állapítandó meg.

Ime ezekben a szabályokban merül ki a Kbtvk. tervezetének a fiatalok bűnözőkkel szemben elfoglalt álláspontja.

Végezetül fel kell itt hoznunk a tervezet 52. §-át, mely negatív, nemleges intézkedésével erősen rávilágít Tervezetünknek a fiatalokra vonatkozó intézkedéseire.

Ez szabályként kimondja, hogy »a katonai büntetésekre és vétségekre a törvényben megállapított büntetés alkalmazása független a tettes életkorától«.

E szabályt bővebben nem is kell magyaráznunk. Elég rámutatnunk arra a tényre, mikép katonai büntetéseket és vétségeket csakis a katonai (csendő) szolgálatra esküvel kötelezett, tényleges szolgálatban állók követhetnek el. Fentebb elmondottuk, hogy az ilyen egyének elvileg 18 évnél idősebbek, akiknek értelmi és erkölcsi fejlettsége alkalmaztatásuk előfeltételét képezte és mihelyt azt elvesztették, a honvéd- és csendőrtársadalom számára többé értéktelenné váltak.

Ezekben vázolhatjuk az új Kbtvk. tervezetének az általános rendelkezéseket tartalmazó első részét. Alkalomadtán majd a második részt is ismertetni fogom.

Véleményeinket nem a hagyományból, hanem saját magunkból kell vennünk. Nem szabad semmiről itélnünk, amit világosan és tisztán nem értünk.

Buckle.

Életuntak, öngyilkosok, gyilkos-öngyilkosok.

Irtó: SZLADEK BARNA ny. százados.

Az életuntság nem állandó, hanem átmeneti állapot. Krízis. Maga az élet idézi elő, sújtva az egyiket gyötrő anyagi gondokkal, a másikat gyögyíthatatlan betegséggel, a harmadikat szerelmi csalódással.

Nem áll az ember módjában, hatalmában, hogy embertársa elől az életuntság veszedelmét elhárítsa. Nem lehetséges ez már csak azért sem, mert a folyamat, mely az életuntságig vezet, rendszerint rejtve marad mindenki, sőt maga a szenvedő fél előtt is. Máról-holnapra, egy éjszaka, egy óra, olykor rövidke pillanatok elegendők, hogy valaki az életet megunja s felbukkanjon előtte a halál gondolata. Ettől az időponttól kezdődik az a fázis, amely testnek, léleknek, agynak, szívnak, érzésnek, értelemnek szüntelen lázas tusakodásából áll s amely azután vagy a megnyugvás vagy az öngyilkosság útjára tereli az életuntat. Ennek a tusakodásnak időszaka ez, melybe az embertárs — a Mitmensch — beleszólhat. És pedig döntő módon. Az esetek nagy részében tőle függ, hogy az életunt a két választható ut közül melyiket választja, — az életet vagy halált.

*

A »Mitmensch«, »felebarát«, »embertárs« fogalmakat nálunk a valamennyinél szebben hangzó »bajtárs« helyettesíti.

A bajtárs szemének észre kell venni azt az időpontot, amikor a »másik« az életuntság állapotába megérkezett. Ha pedig észrevette, akkor tekintse legszebb, legnemesebb feladatának, hogy az életuntat elterelje arról az útról, amely az öngyilkossághoz vezet.

»Bajtárs« alatt természetesen nemcsak a bizalmas pajtást, nemcsak a szobatársat értem, de a csendőrnök egész szűkebb és tágabb környezetét, idesorolva előljárókat és alárendelteket, feljebbvalókat és alantosokat.

Hogy bajtársi kötelezettségeinknek eleget tudjunk tenni, hogy a segítségnek helyes módját és eszközét meg tudjuk találni, abból kell kiindulnunk, hogy az életuntság egy rendkívüli, egy *abnormális* állapot. Az életunt embert, amíg a krízisen tul nem jutott, nem kell, nem szabad normális mértékkel mérni s vele szemben nem lehet paragrafusok érzéketlen ölombetűi szerint eljárni. Az életuntság egy hosszabb-rövidebb ideig tartó *abnormális* állapot, tehát a követhető eljárásnak, a bánásmódnak s a használt eszközöknek sem szabad »normálisaknak« lenniök.

A »normális« állapotban lévő egyénnel szemben alkalmazzuk a szabályzatokat, előírásokat, mert ezek a szabályzatok, előírások jók, célszerűek, hasznosak és az élet tapasztalataiból vannak leszűrve, de soha nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ezek éptestű, élelők emberek, nem pedig momentáni kóros lelki állapotban lévők iródtak. Ezekre, ezeknek ezerféle eseteire nem adhattak ki külön Utasításokat, legfeljebb tág meghatározású általános irányelveket, mint aminőket például a Szolgálati Szabályzatnak lelket, magasztosságot árasztó 5. §-ában találunk. Ennél a paragrafussal különben megállapíthatjuk, hogy vannak nemcsak ölöm, de gyémántbetűs paragrafusok is. Persze, amint már említettem, ez a rövid utmutatás nem tartalmazhat mindent. Ami hiányzik, pótolni kell azoknak a képzeletbeli §-oknak, melyeknek gyűjtőhelye nem az íróasztalfiók, nem a könyvszekrény, hanem a szív.

A bajtársnak melegen érző szíve.

*

Szörnyű eset történt nálunk a közelmúltban. Az utórezgések hullámai még most sem simultak el.

Harmsworth képviselőt megérkezésekor Budapest utcáin százezernyi embertömeg ünnepelte. Képünkön a tömegből kiemelkedve látható Harmsworth, akinek tiszteletére felvonultak a társadalmi egyesületek és az egyetemek küldöttségei.

Ha ennek az esetnek megtörténte után igyekezetünk csak arra irányulna, hogy a testület hírnevét tisztára mossuk, az nem fog tulságos fáradságot és munkát jelenteni. Eltekintve rosszakarát és ellenszenv vezette emberektől, kevesen fognak akadni ebben az országban olyanok, kik előadódott kivételes eseteket, *egyesek* bűnét az *egésznek* terhére akarják írni. Amióta a föld forog, mindig és mindenütt voltak és vannak ríkoltozó példák, melyekben *egyesek* tettei az *egésszel* oly ellentétben állanak, mint fehér-fekete, tűz-víz, menyország-pokol.

Az ókori görögök honszeretete, hősiessége felülmulta az emberi képzeletet. S amíg Leoridász spártai király 300 emberével a termophilei szorosnál heróikus, haláltmegvető harcot folytat a perzsák tizezrekre menő hadával, addig egy Ephialtes nevű honfitársuk hitvány pénzért átvezeti a perzsa had egy részét egy rejtett hegyi uton a szorost védő görögök hátába. Ephialtes aljas cselekedete azonban az ó-görögök hírnevét nem tudta beszennyezni, mint ahogy nem képes megfosztani az irgalmas nővéreket az őket körülvevő általános tisztelettől az az eltevedt, kiközösített apáca, aki egy bástya-utcai erősen lespalettázott, nehézszerű házban villanyzongorára blak-bottomot táncol, mialatt volt kar-társnői a kápolnában hajnali imájukat végzik.

... Fehér-fekete ... tűz-víz ...

A csendőrtestület, mely több mint félszázad óta milliók épsége fölött öröklik, mely sok ezer ember életét mentette meg különböző veszélyekből, most tagjai közül egy elvetemült gyilkost ad át a bünkrónikának.

... Hős-áruló ... apáca-kokolt ... menyország-pokol ...
Ezen nem szabad tulsoká töprengnünk.

A testület tekintélye éppen úgy nem vesztett értékéből, mintahogyan egy-két pillanatig tartó rövidzárlat okozta sötétség után a villanylámpák újból csorbitatlan fényerejükkel égnek.

*

Az esetnek szubjektív vonatkozása részét is hamarosan elintézhethjük. A gyilkos csendőr egy maga ellen irányított golyóval megszabadult a lefokozástól, elkerülte tettének egyedüli méltó büntetését, a kötele, végtisztesség és katonai pompa helyett megvetés és undor voltak kísérői a temetőbe.

*

Vannak azonban ennek a szomorú esetnek oly részei, oly jelenségei is, melyek mellett észrevétel nélkül elmenni hiba volna.

Hogy ez a csendőr mielőtt öngyilkosságot követett el, örjöngő fenevaddá változott és öt emberrel úgy végzett, mint kóbor ebekkel szokás, ennek a szörnyű tetteknek csak *megindítója*, de nem lehetett *eredendő oka* az, hogy az általa legyilkoltak egy fegyelmi vizsgálat lefolytatásánál terhelőleg vallottak ellene. Nem ismerem a kivizsgálás anyagát, nem ismerem annak eredményét. Nem is céлом, hogy ezzel az esettel foglalkozzam, hanem, hogy ennek az esetnek *kapcsán* bizonyos *valószínűségeket* lefektessék s ezekből

Az ember, miközben tanít, tanul is. Seneca.

a valószínűségekből legalább halvány körvonalakban olyasmit próbáljak meg kibogozni, amit a jövőben esetleg hasznunkra fordíthatunk.

A bűnügyi és büntetőjogi vonatkozású és szükségszerű tényálladék kellékeit mellőzve, tisztán a pszichológus szemével logikai valószínűségekre támaszkodva, röviden alábbiak szerint állapíthatjuk meg magát a lényt:

A csendőr udvarolt egy leánynak, kinél azonban egy riválisra, még pedig egy szerencsésebb riválisra akadt. Hiúsága rettenetesen szenvedett s ugyanoly mértékben támadt fel bosszuvágya a szerencsésebb vetélytárs iránt. Hatalommal volt felruházva s ezen hatalmát arra használta fel, hogy jogtalanul letartóztatta riválisát. A hivatalos hatalommal való visszaélés természetesen megtorlást követelt s a csendőr ellen lefolytatták a kivizsgálást. A kivizsgálás során a tanúk — a valóságnak megfelelően — a csendőr ellen vallottak. Szerelmi bánatához, mely későbbi tettének *eredendő és alapoka*, egy új baj, egy, a hiúságát — most már nemcsak a szerelmes, de a csendőr hiúságát is — igen bántó kellemetlenség társult s a csordultig telt pohár kilocsant.

*

De mit akarok mindebből kihozni?

Talán azt, hogy tekintve a csendőr lelkiállapotát, a tanuknak nem lett volna szabad ellene vallaniok!? Óh, nem!

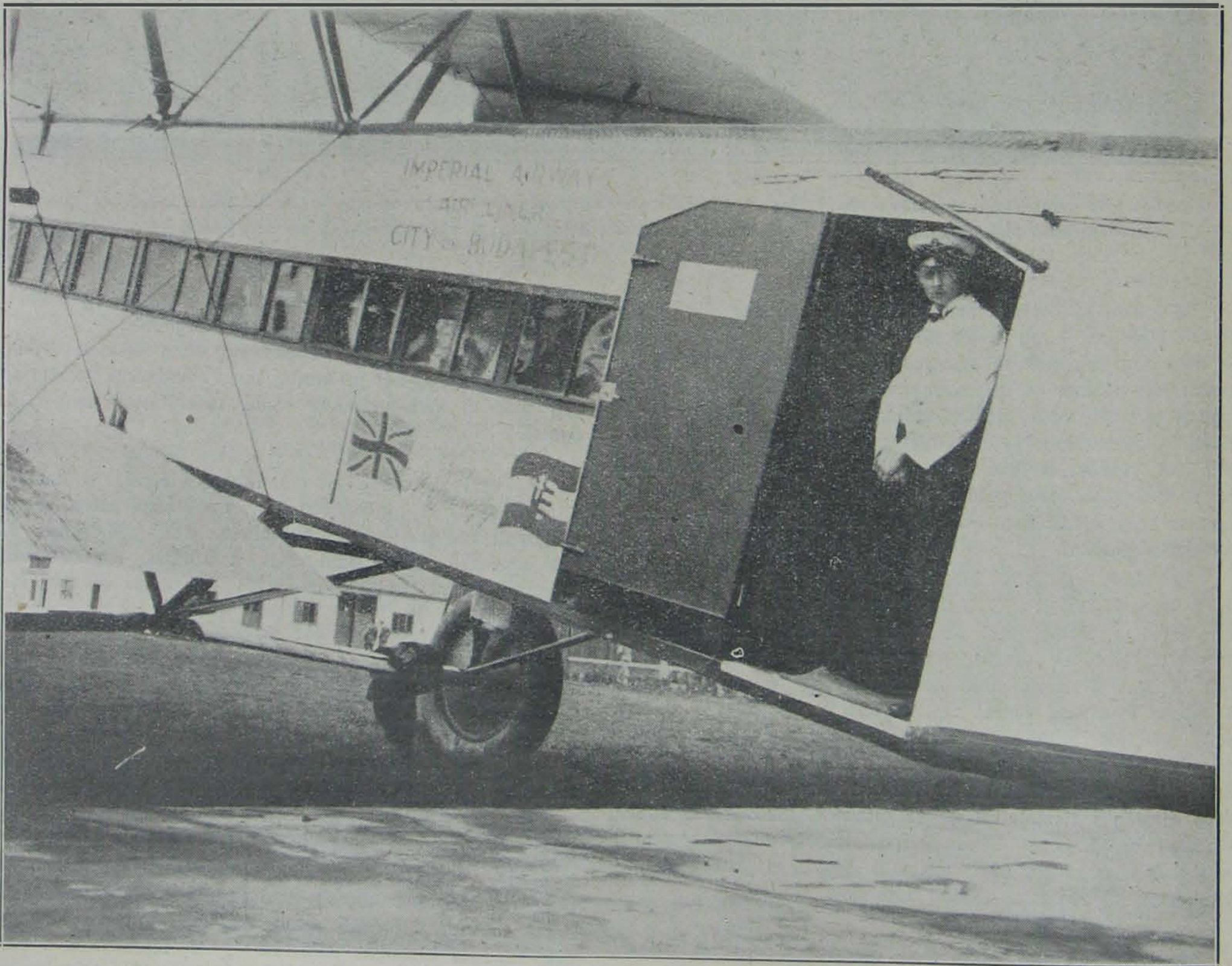
Erről szó sem lehet! Hangsúlyoznom kell újból, hogy ezzel az esettel nem óhajtok és nem is tudok érdemlegesen foglalkozni, hisz nem ismerem annak pontos előzményeit és részleteit. Itt legfeljebb azt a kérdést tudnám felvetni, vajjon nem-e vezették be a történeteket oly jelenségek, melyek az általam fentebb említett bajtársi, esetleg előjárói beavatkozást indokolttá tették volna? Nem-e voltak a gyilkos csendőrön oly tünetek észlelhetők, melyek arra engedtek következtetni, hogy az illető az általam fentebb vázolt rendellenes lelkiállapotba került? Nem-e lehetett volna nemcsak a tömegvérengzésnek, de már annak is elejét venni, hogy a csendőr vetélytársát letartóztassa?

A szerelmében csalódott, szerelmében visszaütött, hiúságában megbántott ember abba a bizonyos abnormális állapotba, az életuntság állapotába kerül és öntusakodása közepette olyan, mint egy eleven puskaporos hordó, mellyel óvatosan, csinján, okosan kell bánni, különben robban és pusztít.

*

De hagyjuk ezt a kínos emlékü bátai esetet.

Cikkem legelején az öngyilkosságok három főokául anyagi, testi és lelki okokat jelöltem meg. Ezek: nélkülözés, betegség, szerelem. Ez utóbbihoz hozzá lehet számítani a szeretetet is, amikor valaki valamely hozzátartozóját elveszíti s efeletti elkeseredésében válik meg az élettől; a lelkiismeretfurdalást, mely önvád, rémlátások alakjában kény-

Ezzel az angol repülőgéppel utazott el 9 napi magyar földön való tartózkodás után május 25-én Harmsworth képviselő. A repülőgép neve „Budapest városa”, rajta a magyar s az angol színek, közbül „Éljen Magyarország!” felirattal. A repülőgép ajtajában az utasokat kiszolgáló személyzet egyik tagja áll.

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről: Scitovszky Béla belügyminiszter, Száhlender Béla altábornagy és Bezegh-Huszágh Miklós rendőrfőkapitány elhalad a díjnyertesek egyik csoportja előtt.

szeriti az öngyilkosjelöltet tette elkövetésére; továbbá a félelmet, a büntetéstől, bukástól és — bár ez paradoxonnak tetszik, de mégis úgy van — a haláltól való félelmet.

A csendőrtestületben az anyagi okok csaknem teljesen kikapcsolódtnak tekinthetők. Az anyagi okok alatt rendszeren a legsúlyosabb nélkülözést, éhezést kell érteni, ily helyzetbe a csendőr nem kerülhet. Illetékei, ha nem is dusálkodó, de tisztességes és biztos megélhetést jelentenek számára. Az életuntaknak ezzel a fajtájával tehát nem kell számolnunk.

Jönne a második ok, a gyógyíthatatlan betegség.

E téren azonban — a természet bölcs berendezkedése következtében — az emberek inkább optimizmusra hajlanak s nem egy esetben orvos, háznép, szomszédok, mindenki tudja már, hogy menthetetlen, csak maga a beteg bízik rendületlenül felépülésében. Azok közül pedig, akik betegségükkel tisztában vannak, sokan oly gyógyszerekre, lelki gyógyszerekre találnak, melyek elcsigáztatják a beteg fizikumot és elűzik az életuntság érzését. Istenfélelemnek, vallásosságnak, tiszta lelkiismeretnek csak a beteg értheti és érezheti meg felbecsülhetetlen értékét.

Elenyészően csekély az ilyen öngyilkosok száma azokéhoz képest, kik szerelmi bánatukban vetnek véget életüknek.

Ezek érdekelnék bennünket leginkább, mert épp úgy, mint künn az életben, az ilyen öngyilkosságok fordulnak elő leggyakrabban nálunk a testületben is.

*

Mindenekelőtt le kell szögezni két tételt, még akkor is, ha egyik-másik olvasónál ellenkezésre találnék, egyik az,

hogy az életben a csalódás *ilyen* vagy *amolyan* formában egy embert sem kerül el. A másik, hogy a csalódott ember, feltéve ha komoly szerelemről és nem könnyű flörtörlől van szó, kóstolót kap az életuntság fanyar ízéből.

Ebből a két alapvető tételből kiindulva kellene keresgelnünk orvosság után. Olyan orvosság után, mely ha nem is azonnali és feltétlen biztos gyógyulást, — csodaszerek nincsenek — de legalább enyhítést és felvértezést ad arra az eshetőleges időpontra, amikor az életuntsághoz elérkezünk s az innen szétágazó két ut: a halál és megnyugvás (beletörődés) útja között választanunk kell.

Az első tétel enyhítésül szolgálhat az ember önzésének, mert fájdalomán kívül eszébe juttatja, hogy nemcsak ő, de a *másik* is...

Hogy ilyesmi vigasztalást nyújthat, az bizony nem a leghízogóbb bizonyítványt állítja ki az emberek általános lelki konstrukciójáról, de ez is egy olyan igazság, amit bajos lenne megcáfolni. A bálteremben petrezselymet áruló divatárus leányának egyedüli vigasza — s ha nem így volna talán sirva is fakadna, — hogy a szemközti fűszeres leánya szintén »ül«. A szervi szivbajban szenvedő beteg alig tudja leplezni örömét, mikor valaki szivbántalmakról panaszkodik, a fogfájást is valahogyan jobban türik az emberek, ha látják, hogy »a másik« félarca dinnyenagyságúra van feldagadva...

A második tételnek arról kellene a csalódott embert meggyőzni, hogy azok a sokak, akik vig mosollyal járnak-kelelnek az utcákon, talán valamennyien áttestek az életuntság nehéz kríziséen, és élnek, tehát: ő sem fog belehalni. Ő is meggyógyul. Összeharapni a fogakat! Belevájni az ajakba!

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről: A közönség egy része.

Jó mélyen! Dacosan! Hadd fájjon! Nem baj, ha kiserken is a vér. Aztán fel a fejjel!
... A többi az időre bízni.

*

Szerencsétlenségnek tartom, hogy szókincsünkben egy olyan szó is szerepel, mint: boldogság. Németre nem is lehet lefordítani. Glück az szerencse, Zufriedenheit pedig meglegedés. Ennek a szónak »boldogság« még csak szavakkal sem tudjuk értelmét világosan meghatározni, még kevésbé tudjuk azt elérni. De mert tévesen azt hisszük, hogy elérhető, mintegy jogot formálunk rá és egész életünkön keresztül ezt kergetjük. Célunknak boldogság helyett sokkal realisabb a meglegedést kitűzni s így kevésbé érhetnek nyakra-főre csalódások.

Különösen súlyosan érzi az ember a csalódást a szerelemben.

Önzése — ez az elmaradhatatlan kísérőtárs — akkor sem hagyja el és elhiti vele, hogy ő a földkerekség legszerencsétlenebb halandója, aki elutasítva, büszkeségében megsértve, önértékében megbántva, hűségében megalázva immáron gúnytárgy, nevetséges figura lett környezete szemében.

Ez az időpont az, amikor az életet kiállhatatlannak találja s amikor a momentáni állapot *abnormálisnak* tekinthető.

Ha a szenvedő elegendő belső értékkel rendelkezik, akkor a betegség krízisével hasonlatos állapotot önerejéből leküzdi, sőt később nyer rajta, mert valódi kincsek, marandó értékek birtokába csak megpróbáltatások, szenvedések árán lehet eljutni. Ha azonban a szerelmében csalódott ember akaratereje nincs edzve, jelleme kiforratlan, avagy

tulságosan érzékeny, akkor az éleluntságtól az öngyilkossáig nincs messzi út.

Ez az időpont az, amely nem igen maradhat rejtve a bajtársak, a környezet előtt.

Egy rossz tréfa, egy gúnyos mosoly, egy szigorubb megdorgálás a halál útjára terelhetik azt is, aki még csak tépelődik a választáson. Viszont egy atyai szívvvel adott tanács, egy testvéri szívből jövő vigasztalás, igaz bajtársi bátorítás azt is visszatérítheti a halál útjáról, aki puskájába már a töltényeket is betöltötte és csak arra vár, hogy egyedül maradjon a szobában.

Nehéz, nagyon nehéz konkretizálni, hogy miként viselkedjék a bajtárs egy olyannal szemben, kit sötét gondolatok leptek meg. A bajtársiasságra, részvétre, szeretetre nevelt szív rendszerint el fogja találni, mi a teendő. Ha azonban imitt-amott a szív még nem találta volna meg összekötését az aggyal s ezen keresztül a szájjal, akkor legalább vigyázzon a bajtárs minden egyes szavára, ami bántó, ami ingerlő lehet, mert... mert így loccsannak ki a csördültig teli poharak, így válnak emberekből bestiák, kik fékezett indulatokban, rémségben, borzalmasságban sokszorosan felülmulják a tébolydák dühöngő örültjeit. Ilyen vadállatokká változott individuumok jelenhettek meg Schiller lelki szemei előtt, mikor ezeket a sorokat leírta:

»Gefährlich ist es den Leu zu wecken
Verderblich ist des Tigers Zahn
Jedoch das Schrecklichste aller Schrecken
Das ist der Mensch in seiner Wahn.«*)

*) „Veszedelemes az oroszlánt felkelteni,
Pusztító a tigris foga,
De a borzalmak borzalma
... az ember indulata.”

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről: A belügyminiszter ur neje kiosztja a tiszteletdíjakat. Háta mögött balra cserkészruhában Teleky Pál gróf, cserkészfőparancsnok áll, jobbra Scitovszky Béla belügyminiszter, Szőke Béla tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese. Bezegh-Huszágh Miklós budapesti rendőrfőkapitány és Száhlender Béla altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője.

Sok az öngyilkossági eset.

Künn az életben, de a testületben is.

S a legmegdöbbentőbb az, hogy a szerelmi bánatban öngyilkosságot elkövetők egy része nemcsak a bánatot engedni úrrá lenni maga felett, de a határtalan önzést is, melynek jelszava: »Ha Én, hát Te is!« »Én meghalok, de Te is jössz velem!« Melyik nap nem olvassuk az ujságok hasábjain az ilyen felírásokat: »Szerelemfáltásból lelötte kedvesét«, »... agyonszúrta...«, »leörlötte vitriollal...«, stb. stb.

Mindmegannyi bizonyítéka alacsony emberi indulatoknak.

Külön figyelmet érdemelnek, külön vizsgálódást igényelnek ezek a szerelmi drámák.

Vadsággal találkozunk másutt is. Erőszaknak, indulatoknak jut bőven szerep másfajta cselekedetknél is. De sehol nem ütközik ki annyira az emberek rút önzése, alantas gondolkodása s egyben ostobasága, mint ezeknél a drámáknál.

A szerelmem, a hűség, a ragaszkodás *érzések*, melyek a szívből fakadnak, miket sem kikölni, sem kieroszakolni, sőt még — ez tragikus bár, de megmásíthatatlan igazság — kiérdemelni sem lehet. Amikor a férfi pisztollyal kezében odaáll a nő elé, avagy vitriolos üveggel a nő a férfi elébe s úgy akarják kikényszeríteni a szerelmet, hűséget, ragaszkodást, vagy pedig pisztollyal, vitriollal akarják megtorolni saját maguk érzelmeinek nemviszonzását, akkor egy zsarnoki, hozzá egy ostoba büncselekményt követnek el. Másnak ártani, anélkül, hogy abból az elkövetőre vagy

másra haszon származna, nemcsak remlott lélekre, de az agy korlátoltságára is vall.

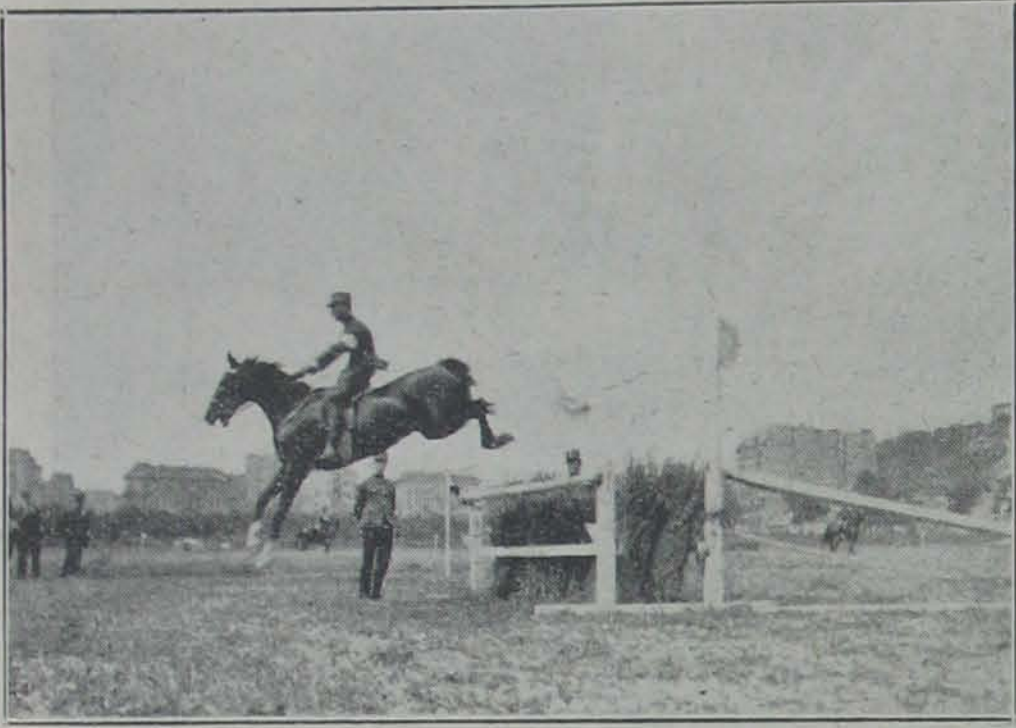
De nem is mindig a leküzdhetetlen szerelem az, amely végzetes lépésre készíti a férfit vagy nőt. Inkább határtalan hiúságérzetükben követik el meggondolatlan, céltalan és jóvátehetetlen cselekedeteiket. S hogy a hamis önérték helyes vágányra tereltesse s általában, hogy a »szerelmi krízis« ne az elviselhetetlenségig fokozódjék, abban jelentős szerepet játszik a »Mitmensché«, a környezet s mindenekelőtt a *bajtárs*. Ezt már egyszer leírtam, de megismétlem, mert ezen az egy mondaton nyugszik értekezésem *céljának* súlypontja.

Visszatérve az öngyilkosokra, azaz a gyilkos-öngyilkosokra, hány eset maradt volna meg nem történt, ha a szülői háznál, iskolában, bajtársak körében belenevelik az emberekbe, hogy a *rosszat* ne tetézzék egy még *rosszabbal*, hogy egy *hibát* ne akarjanak korrigálni egy még *nagyobb hibával* s ami a legfontosabb, hogy a maguk szenvedését, a maguk fájdalmát igyekezzenek maguk, csak *maguk* elviselni. Az igazi férfi nem az, aki szerencsésebb vetélytársára pisztolyt ránt, aki kedvesét álmában megfojtja, hanem az, aki amikor észreveszi, hogy valahol fölöslegessé vált, — csendben, némán távozik. Csak a legnagyobb fájdalmakban, csak a legnehezebb helyzetekben mutatkozik meg a férfi igazi értéke. Ha a felébreszteni óhajtott érzés a »másikban« nem támadt fel, avagy ha az érzés meghalt, álljon félre. Álljon félre fenyegetőzés, boszulihegés nélkül. Ne nyuljon pisztolyhoz, vitriolos üveghez, mérleghez vagy konyhakéshez.

»Meghalok, de Te is velem jössz!«

Ez a legvisszataszítóbb egoizmus, a legmegvetendőbb férfiatlanság.

Ha szenvedélyén semmiképen nem tud urrá lenni, ha nem tudja a fájdmát elviselni, ám jó, vegye elő a pистolyt, de céltáblának mindig magát válassza és soha — lett legyen az bűnös vagy ártatlan — a másikat.

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről:
Ugratás korláton át.

A mátyásföldi repülőnap.

Aldozcsütörtökön három kimagasló sporteseményben volt része a fővárosnak. Szombathelyről és Szegedről repülőink jöttek fel Pestre bemutatni a közönségnek azt, amit idáig csak ujságokból olvasott vagy esetleg külföldi aviatikusoktól láthatott, a Vörmező újra négyesekbe koplizott csendőr és rendőrlovak nyerítésétől volt hangos, válogatott futballistáink pedig értékes győzelmet arattak az angol kupagyőztes csapat felett.

Részletes beszámoló tárgyul azért választottam a mátyásföldi repülést, mert elsőizben jelentek meg magyar repülők a mátyásföldi repülőtérre és elsőizben dobogtatták meg örömtől, csodálózástól és büszkeségtől a magyar sziveket.

A repülőnap rendezősége egy előzetes főpróba megtartásával lehetővé tette, hogy a lapok képviselői a bemutató előtt két nappal minden produkciót végignézhettek.

Az Apponyi-térről két autóbusz viszi a meghívott vendégeket Mátyásföldre. Egymás mellett ülnek szorosan *Nemzeti Ujság* és *Népszava*, *Magyarság* és *Esti Kurir* munkatársai. Az, hogy ezek a különböző világnézeteket képviselő urak itt olyan szorosan, békésen egymás mellett ülnek, derűs gondolatokra készítenek, akarva nem akarva mosolyognom kell és elfelejtenek bosszankodni afelett, hogy még künn sem vagyunk Budapest belterületéről és az autóbuszt már a harmadik defektus éri.

Szerencsénk, hogy az ismétlődő motorhiba jelentéktelen, hamarosan meg lehet javítani s így alig késünk tíz percet. Mindössze az első startot mulasztottuk el. Mikor megérkezünk, akkor már nyolc gép a levegőben kering, négy pihen, kettő meg begyújtott motorral berregve, bűgva türelmetlenül zakatol, rázkódik. Valamennyi felszállásra készen. Fent kicsiny játéksárkányoknak, itt félelmetes, élőknek látszó acélszörnyetegek ezek a gépek.

A magyar aviatikának első nyilvános bemutatkozása a mai nap. Azaz helyesebben a Trianon által guzsbakötött aviatik-

káknak, mert hiszen akik ezekben a repülőgépekben ülnek, javarészt olyanok, kik annak idején az Isonzó, Piave felett egynémely akrobatikus légi mutatványt végeztek már.

Az első szám inkább csak olyan sima, tisztelő repülés, amelyből a néző azonban megállapíthatja, hogy a szubordináció a levegőben sem nélkülözhető. Olyan pontos, szabályos minden *menet*, *huzódás*, *kanyarodás*, akár csak egy infanteristákból álló békebeli »Glieder«-nél.

A gépek egymásután szállnak le.

Ugyanabban a vonalban, csaknem egyazon pontban, közvetlen előttünk, nézők előtt.

Most alkalmunk van a gépeket sorra szemügyre venni. Négyféle főtípus: *Fokker*, *Heinkels*, *Junkers* és *Udet*. Valamennyi gép, illetve azok típusa német eredetű. Külön típusokkal kísérletezgetni, külön magyar típusok előállításán fáradozni, az egy kis országnak, különösen egy iparilag relativ fejletlen országnak lehetetlen. Németország repülőgépipara, amely most kereskedelmi, forgalmi és sportcélokra teljesen felszabadult, olyannyira fejlett, a gyártmányok olyannyira tökéletesek, hogy részünkre a legcélszerűbb a leginkább megfelelőket átvenni és amennyiben azok licen-ciájának — előállítási jogának — megvásárlása elé akadály nem gördül, ezeket a leginkább megfelelő típusokat itthon előállítani. Persze ezeken a gépeken a tapasztalatoknak megfelelően a hazai gyárakban javításokat, átalakításokat lehet végezni. Így jött létre pl. a *Hungária* iskolagép, amely a világhírű *Udet*-típusból származó magyar konstrukció. Ezek az *Udet*, illetve *Hungária* gépek kizárólag a pilótaképzés céljait szolgálják, míg a személy- és postaforgalom lebonyolítására *Heinkels*, *Fokker* és *Junkers* gépekkel végeznek kísérleteket. Ezeken kívül más, külföldről megrendelt kísérleti típusok is vannak leszállítás alatt. A legjobban beváló típust Magyarországon fogják a szükségletnek megfelelő mennyiségben előállítani.

Amikor *Udvarý Jenő* főhadnagy ur, repülésügyi előadó

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről:
Ugratás árkon át.

befejezi ezen, itt röviden összefoglalt általános ismertetést, harangjelzést hallunk, a starter kezében meglendül egy fehér zászló és három gép szökken a magasba.

A többi startra kész repülőgépek közül hozzám legközelebb egy egyfedelű, feketeféjű gép pihen. Ez a gép a nézőközönség körében megkülönböztetett respektust kelt. Nagyon előkelő rokona van. Nem kisebb és nem kevesebb, mint maga a *Bremen*. Az oceanrepülés híres Bremenje. Bár a gép nagysága és a típus nem teljesen azonos a

Bremenével, de ez a gép is a Junkers művekből került ki s így a rokonság elvitázhatatlan.

A három repülőgép, egy-két perc és már messze, magasan járnak a levegőben.

Ezer vagy kétezer méter, vagy csak ötszáz talán, nem tudjuk pontosan innen a földről megállapítani. Hátam mögött azonban ketten összeszólalkoznak az afelett való talál-

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről:
Ugratás töltésen át.

gatásban. Két mátyásföldi vendég. Nem meghívott. »Maga ahhoz kapa«, — traktálja egyik a másikat. Mintha csak egy Fradi-Hungária mérkőzésen volnánk.

De figyelmem most mindenről elterelődik, ami »földi«. A repülők megkezdik mutatványaikat.

Nagyot billen az egyik gép, negyvenöt fokos szögben, rézsutosan, zuhanáshoz hasonló sebességgel »csúszik« lefelé.

Az idegek feszülnek és a magkönyebbülést csak akkor érzi az ember, amikor a gép egy erőteljes lendülettel újból »egyenesbe« kerül. Nincs igönk efelett csodálkozásunknak, véleményünknek kifejezést adni, mert a két másik gép is akrobatikus mutatványokba kezd és ettől az időponttól számítva, több mint egy órán keresztül újabb és újabb levegőbe röppenő egyes gépek és rajok mutatják be a repülés fejlettségének minden szemképráztatóságát, főleg pedig homályban, ismeretlenségben szerényül meghuzódó magyar pilótáink ügyességét és vakmerőségét.

Az egyik gép *orsózik*.

Ez annyit jelent, hogy a gép saját tengelye körül forogva repül előre. Oly könnyedén és biztosan végzi ezt a mozgást, hogy ha nem látnám magam előtt a földön ezeket a nehéz motorokkal, benzintankokkal felszerelt alumíniumtesteket, magam is hajlandó lennék azt hinni, hogy: könnyű. Ha felnézek a levegőben akrobatizáló gépre, úgy látszik, hogy könnyű, ha ránézek melletttem egy pihenő gépre, úgy látszik: lehetetlen.

Az orsót *dugóhúzó*k követik.

A gépek a hulló falevélhez hasonló imbolygó mozdulatokkal zuhannak lefelé.

Aztán a *bukfenc*. Szabályszerű bukfenc. Egy-kettő, öthat egymás után.

Az ember majd a szemét nézi ki. A nyakfájás csak később a tormás virstlinél és krigli sörnél jelentkezik, amikkel a repülés rendezőse a páratlan látványosságon és díjmentes kiszállításon kívül a lapok tudósítóit megvendégeli.

A nézők soraiban általános a sajnálkozás, hogy egyszerre több gép van fent a magasban. Mint a gyermek,

aki elsőizben kap karácsonyfát és karácsonyi ajándékokat, nem tudja mit nézzen, a csillogó karácsonyfadísz, a hintalovat, avagy a körben szaladó vasutat, nem tudjuk mi se, hová irányítsuk szemeinket, a »csuszó«, »orsózó«, »dugóhúzó« avagy »bukfencező« gépekre.

Lassan azután leszállnak a gépek.

Utolsónak egy ficáncoló »D« jelzésű marad fenn.

Mint egy magát eléggé ki nem tombolt tüzesvérű csikó. Ahány fajtája, ahány figurája van a légi akrobatikának, az mind sorra kerül.

Lecsuszás, libbenés, sokféle kacskaringó, de még csak pillanatokig sem tartó csendes, szabályos repülés.

A »D« jelzésű Heinkels gép pilótája: ifj. Horthy István.

*

Ki óhajt repülni? — kérdezi most Udvardy főhadnagy a jelenlevőket.

Meglehetősen szép számmal akadnak jelentkezők, bár arra a kijelentésre, hogy az akrobatikus mutatványok a vendégrepüléseknél sem maradnak el, kissé megcsappan ez a szám. Nem kell ezen se csodálkozni, se mcsolyogni, hiszen ha »lent« egyik-másik mutatványnál megfeszülnek az izmok és idegek, hogy akkor a vendégrepülő önkéntelenül arra gondol: »mi lesz majd fent a gépben?!«

A jelentkezők között — dicséretükre legyen mondva — két nő is van. Amikor a reverzalist kell aláírni hogy bal-esetnél a repülőársaságot kártérítési kötelezettség nem terheli, kissé arcába szökken az egyiknek — a szökének — a vér, kicsit megremeg a keze, mikor a nevet odakanyarítja, — de nem lép vissza sem ő, sem a másik.

Egy, kettő! Minden gyorsan, katonásan megy. Az első turnus a repülni kívánczók közül, négyen máris beszipajázva ülnek a gépekben. Aztán: Előre! A motorok 200—300-as löerőhöz illő zakatolással dolgoznak, a pilóta elindítja a gépet. »Tessék a sapkát jól lehuzni!« — kiáltja az egyik altiszt utánam. »Erős a szél!« És csakugyan. Amugy is erős a szél, de amikor a kétüléses Udetünk a földet elhagyja és szembekerül a széllal, anyira vág, hogy szájjal lélegzetet venni lehetetlen.

Gondolataim, érzéseim most sorrendben kb. a következők: (Amikor az erős szél szembevág és összeszorul a mellem.) De jó lenne az egésznek utánalenni! A szél, amely oly erősnak látszik, hogy lent akár egy villamoskocsit felborítana, hogy lehet, hogy ez a szél nem vág minket a földhöz? Aggódva figyelem az előttem ülő pilóta kezét a kormányon. Ha lehetne, — persze nem lehet, mert saját szavam sem hallanám — szóval ha lehetne, szeretném odakialtani neki, hogy ha már az akrobatamutatványok elkerülhetetlenül szükségesek, elégedjen meg egy rövidke »csuszás«-sal vagy egy enyhébb »billenés«-sel, de hagyjuk el talán az orsót, bukfencet, meg eféléket.

Lent nagyon szép kis játékházaknak látszanak a mátyásföldi villák. Jobb kéz felől mélyen egy ezüstösen kanyargó szalag: a Duna. Hopp! A gép balra oldalt esik, az ujjaim görcsösen kapaszkodnak a fogantyúnyitáshoz. No most kezd!... — Ez elfelejtett velem villákat, Dunát, egy pillanatra lehunyom a szemem. Nem esünk tovább? — kérdeim magamtól. Nem! A szemeimet először félig, majd egészen kinyitom, a gép megint normálisan repül s kezd megint érdekelni a lenti kép.

De mit csinált a pilóta? Mi volt az az oldaltérés?

Hát nem volt az se budfenc, se orsó, de még csak csuszás sem, mindössze éles kanyarulattal egy »hátra arc!« Egyáltalában — később tudtam meg lent — a vendégrepülésnél minden számottevőbb akrobatamutatvány el volt a pilótáknak tiltva és csak azért találták ki, hogy a levegőbe kívánczó publikum számát kissé lecsökkentsék s ekként benzint meg időt spóroljanak.

A szelet most hátba kapjuk, a kellemetlen légnyomásnak vége, a repülőgép fix pontnak tűnik. A kellemetlen feszültséggel járó drukkot a teljes biztonság érzése kezdi felváltani. Most már élvezem a repülést s most kezdek csak igazán gyönyörködni az alattunk elterülő mesés szép, tarka panorámában. A házak apró játékházacskák, a kertek szabályos vonalú sötétzöld foltok, akárcsak egy nagyon gondosan, nagyon szépen kidolgozott terepasztal. Az emberek parányi mozgó pontocskák. Békés kis szorgalmas hangyácskának látszanak.

De mi az? A foltok nagyobbodnak, csak nem szállunk már le? Már ka tudok venni egyes arcokat. Látom a Magyar Katonai Közlöny szerkesztőjét és titkárát, látom a Színházi Élet fotoriporterét, amint gépét gépünkre irányítja, hát csakugyan vége már? Most tudtam volna szívből örülni ennek az utazásnak. Sajnos, a gép máris földet ér, a gép zökken egyet, felugrik, még egyet zökken azután simán szalad tovább a gyepen. Megállás. Kiszijazás. Vég. — Kárl

Sportbarát.

A csendőrség tavaszi sportversenyei.

Az 1928. évi országos csendőrségi lovasmérkőzés.

A szokásos, immár országos hírre szert tett csendőrségi lovasmérkőzések ezidén is impozáns keretek között, nagyszámu előkelő közönség jelenlétében folytak le.

A Kormányzó ur Öfömlétségét, ki a lovasmérkőzéssel egyidőben a Ludovika Akadémiában megtartott hősi emlékműteleplezésnél volt jelen, *Ludvig György* gyalogsági tábornok helyettesítette. Jelen voltak kivüle: *Augusztó kir. hercegnő* leányával *Magdolnával*, *Scitovszky Béla* belügyminiszter, *Scitovszky Tibor* volt külügyminiszter, *Borwin mecklenburgi herceg*, gróf *Andrássy Géza*, gróf *Teleki Pál* volt miniszterelnök, *Plósz Béla* földművelésügyi államtitkár, *Issekutz Aurél* belügyminiszteri államtitkár, *Álgya Papp Sándor* honvédelmi államtitkár, *bessenyei László Albert* ny. altábornagy, a csendőrség volt feüggelője, báró *Than Károly* ny. altábornagy, a csendőrség részéről: *Száhlender Béla* altábornagy, a m. kir. csendőrség felüggelője, *Szöke Béla*, *Schill Ferenc*, *Takácsy György*, v. *Pávai Mátyás Sándor* tábornokok, *Bariss Árpád*, *Mészáros János*, *Ambrózy Gyula*, *Vráblik Mátyás* ny. tábornokok, dr. *Hüttl Gusztáv* hadbíró tábornok, *Fischer József*, *Schönherer Károly*, *Lózsa Jenő*, *Csiba István*, *Paldt Károly* ezredek, *Juhász István* hadbíró ezredes, a rendőrség részéről *Bezezh-Huszágh Miklós* rendőrfőkapitány, *Török János* rendőrfőparancsnok, dr. *Dorning Henrik* rendőrfőkapitányhelyettes és sokan mások, továbbá a csendőrség, honvédség számos tisztje, legföbben családtagjaikkal és hozzátartozóikkal, ugyszintén sokan a polgári közönség köréből. Zenéről a m. kir. államrendőrség zenekara gondoskodott.

A lovasmérkőzések legföbbs irányítója ez alkalommal is a csendőrségi sport megalapítója *Száhlender Béla* altábornagy volt, ki a házigazda tisztét töltötte be és ő nyitotta meg a páratlan érdeklődéssel várt díjugratásokat is.

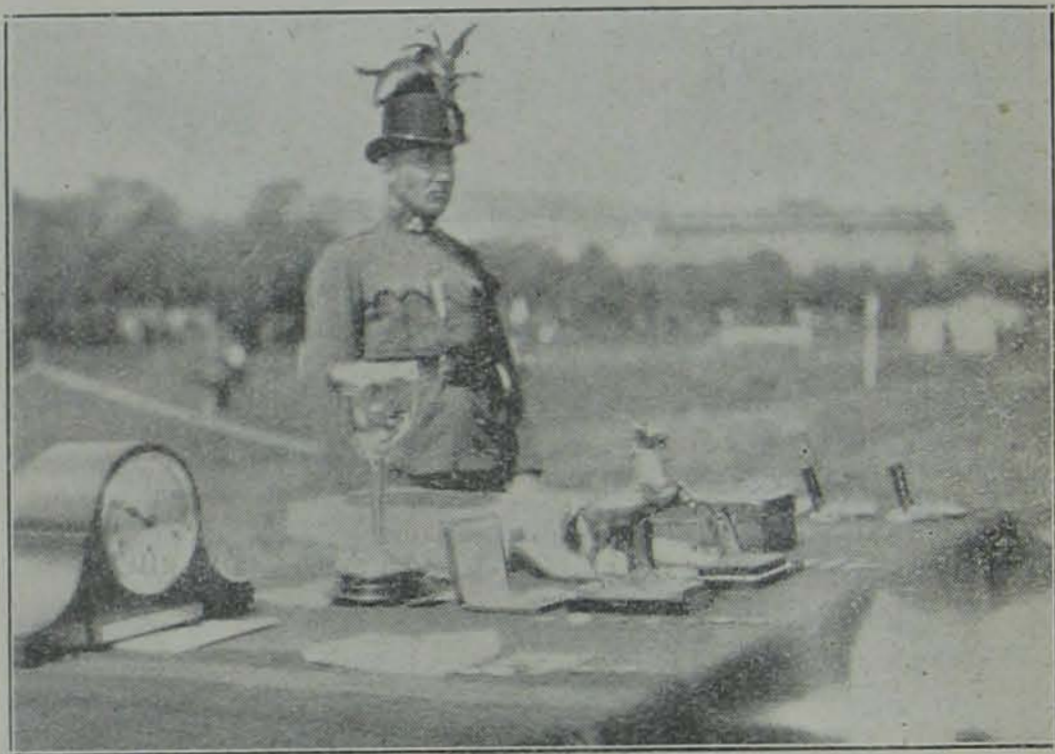
A döntő mérkőzéseket 6 csoportban bonyolították le, ami után a tiszti díjugratás következett.

Részletes eredmények: A tiszti díjlovaglásban 1. és egyszersmind az 1928. év tiszti bajnok: *Hrabár Sándor* százados tiszteletdíj gyanánt nyerte a Kormányzó ur Öfömlé-

tósága sajátkezüleg aláirt arcképet és a bajnoki plakettet. 2. *Fáber Rezső* százados, nyerte gróf *Apponyi Albert* tiszteletdíját (ezüst serleget). 3. *Nagy István* százados, nyerte a honvédelmi miniszter tiszteletdíját (ezüst cigaretta tárcát). Díjugratásban: 1. *Komornik Lóránd* őrnagy, nyerte a belügyminiszter tiszteletdíját (órát). 2. *Pap László* főhadnagy, nyerte az államrendőrség tisztviselői karának tiszteletdíját (ezüst cigaretta tárcát). 3. *Fáber Rezső* százados, nyerte a Csendőrségi Lapok tiszteletdíját (bronz lovasszobrot).

Rendőrtisztviselők díjlovaglása: 1. *Kollár Elemér* főfelüggelő, nyert tiszteletdíjul egy ezüst cigarettatárcát.

Csendőrlegénység díjlovaglása: 1. *Salamon József* törzsörmeister, nyerte a belügyminiszter tiszteletdíját (arany zsebórát). 2. *Fónád Vendel* csendőr, nyerte az államrendőrség tisztviselői karának tiszteletdíját (ezüst órát). 3. *Bokor László* őrmester, nyerte Muszti István képviselő tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcát). 4. *Isó Ágoston* csendőr, nyerte a székesfehérvári csendőrkerület tiszteletdíját (zsebórát). 5. *Rimóczy*

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről:
A tiszteletdíjak. A bronz lovasszobor a Csendőrségi Lapok tiszteletdíja.

Károly csendőr, nyerte a debreceni csendőrkerület tiszteletdíját (karkötő órát). 6. *Kiss István* csendőr, nyerte a földművelésügyi minisztérium tiszteletdíját (ezüst zsebórát). 7. *Takács János* csendőr, nyerte Kreybig tábornok tiszteletdíját (öngyújtót). 8. *Kupi Imre* csendőr, nyerte a miskolci csendőrkerület tiszteletdíját (kézitáskát).

Rendőrlegénység díjlovaglása: 1. vitéz *Szabó Sándor* törzsörmeister nyerte a belügyminiszter tiszteletdíját (aranyórát). 2. *Habán Mihály* rendőr, nyerte a belügyminiszter tiszteletdíját (aranyórát). 3. *Méto István* rendőr, nyerte a földművelésügyi miniszter tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcát). 4. *Lukács György Pál* 3. o. r. felüggelőhelyettes, nyerte a budapesti csendőrkerület tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcát). 5. *Rácz János III.* rendőr, nyerte az államrendőrség tiszteletdíját (ezüstórát). 6. *Bederna Lajos* 3. o. r. felüggelőhelyettes, nyerte Angyal miniszteri tanácsos tiszteletdíját (zsebórát).

A zsüri tagjai voltak: gróf *Teleki Sándor*, *Pados Gusztáv* ezredes, *Saly Iván* alezredes, *Rumpj Károly* alezredes, *Kampfner Pál* és *Marinovszky Alfréd* őrnagyok.

A vándordíjat ez évben is és ezuttal már harmadszor s így végérvényesen a szegedi kerület vitte el. Az értékes, szép díjakat a belügyminiszter ur neje osztotta ki. A ver-

senyen feltűnő nagy számban jelentek meg, mint nézők, lovas fegyvernemekhez tartozó tisztek, ami legbeszédesebb bizonyítéka annak, hogy a csendőrségi lovasmérkőzések nivója már erősen túlhaladta a »házi« jelleget és hogy azt mindenkor a legkomolyabb érdeklődés kíséri. Ugy a tisztek, mint a legénység teljesítménye megfelelt minden tekintetben a várakozásnak, sőt sokszorosan felülmúlta azt. A verseny és annak impozáns különégei pedig önérzettel és örömmel töltötték el nemcsak a résztvevő, de a néző csendőrök szívét is.

Vívóverseny.

A kard- és törvívó-versenyek döntőit a programnak megfelelően május hó 16-án délután bonyolították le. Részletes eredmények: *Törvívásban* 1. *Kontra Kálmán* százados (bajnoki plakett, oklevél, aranyozott érem és a belügyminiszter tiszteletdíja: ezüst cigarettatárca). 2. *Borovszky Jenő* főhadnagy (ezüstözött érem és a szegedi csendőrkerület tiszteletdíja: ezüst cigarettatárca). 3. *Rácz Zénó* főhadnagy (bronz érem és a honvédelmi miniszter tiszteletdíja: óra).

Kardvívásban: 1. *Borovszky Jenő* főhadnagy (bajnoki plakett, oklevél, aranyozott érem és a honvédség főparancsnokának tiszteletdíja: ezüst serleg). 2. *Kontra Kálmán* százados (ezüstözött érem és a pécsi csendőrkerület tiszteletdíja: utitáska). 3. *Garlathy Szilárd* százados (bronz érem és a budapesti csendőrkerület tiszteletdíja: ezüst cigarettatárca). A vándordíjat úgy a tör-, mint kardvívásban a budapesti kerület kapta.

A vívóversenyen megjelent *József* kir. herceg, valamint *Albrecht* kir. herceg. Jelen volt a honvédség főparancsnoka, *bulcsi vitéz Janky Kocsárd* lov. tábornok, *vitéz Kárpáthy Kamilló* altábornagy, budapesti vegyes dandárparancsnok, *Köller György* tábornok. A csendőrséget a tábornoki karból *Szöke Béla* és *Schill Ferenc* tábornokok képviselték. A polgári notabilitások közül ott voltak: *Demény Károly* ny. államtitkár, *Agorasztó Tivadar* pestvármegyei alispán.

Birkózás.

Könnyűsúlyban (67 kg.-ig) 1. *Ruzsa János* próbacsendőr (aranyozott érem és a budapesti csendőrkerület tiszteletdíja: cigarettatárca). 2. *Fazekas Imre* próbacsendőr (ezüstözött érem és a budapesti csendőrkerület tiszteletdíja: zsebóra). 3. *Kéki István* őrmester (bronz érem). *Középsúlyban* (75 kg.-ig) 1. *Babos Mihály* őrmester (aranyozott érem és ébresztő óra). 2. *Hullmann László* próbacsendőr (ezüstözött érem és a szombathelyi csendőrkerület tiszteletdíja: kézitáska). 3. *Földes Ádám* próbacsendőr (bronz érem). *Nehézsúlyban* (75 kg.-on felül) 1. *Balogh Imre* csendőr (aranyozott érem és a belügyminiszter tiszteletdíja: ezüst cigarettatárca). 2. *Szentkirályi Sándor* próbacsendőr (ezüstözött érem és a székesfehérvári csendőrkerület tiszteletdíja: kis álló óra). 3. *Koronkai József* csendőr (bronz érem). A birkózás csapatversenyében első a budapesti kerület.

Mezei futóverseny.

A mezei futóversenyt 5 km.-es távon a Masz. szabályai szerint rendezték. A mezei futóverseny abszolút győztese *Plávenszky Ferenc* százados (bajnoki plakett és oklevél, valamint aranyozott érem és ezüstserleg). A legénység között 1. *Kapoli Mihály* próbacsendőr (aranyozott érem és a belügyminiszter tiszteletdíja: ezüst cigarettatárca). 2. *Balogh János* csendőr (ezüstözött érem és cigarettatárca). 3. *Frányó József* csendőr (bronz érem és a székesfehérvári csendőrkerület tiszteletdíja: cigarettaszelence). A mezei futás csapatversenyének győztese s ezzel a vándordíj elnyerője a szombathelyi kerület. 4. *Hudák János* próbacsendőr, nyerte a debreceni kerület tiszteletdíját: borolvakészletet. 5. *Zemmu*

János őrmester, nyerte a budapesti csendőrkerület tiszteletdíját: zsebórát. 6. *Hégy Mihály* próbacsendőr, nyerte a szombathelyi kerület tiszteletdíját: börtárcát. 7. *Hegedüs István* próbacsendőr, nyerte a budapesti csendőrkerület tiszteletdíját: cigarettatárcát.

A versenyen indultak még a folyamőrség, honvédség és a rendőrujanc-iskola csapatai is s a győztesek a csendőrség részéről felajánlott szép tiszteletdíjakat kaptak.

Minden verseny program szerint, akadály és baleset nélkül folyt le, ami elsősorban *vitéz Lászlóffy László* százados gondos előkészítő munkálatainak érdeme.

Portyázás.

A világfilm szédületes gyorsasággal pereg. A civilizáció, a haladás, a felfedezések, feltalálások képeit vetíti elénk. Büszkeség szállja meg szívünket: feltaláltuk a képtáviratozás módját; örömmel vesszük a hírt: átrepültük az Océánt; lázas izgatottság vesz erőt asszonyainkon: hatvanéves matrózokat huszonötéves üde ballerínákká varázsol a modern kozmetika, de ugyanakkor, amikor a XX. század gémei dőlőfős elbizakodottságában már-már azt hiszi, hogy urrá lett tűzön, vízen, levegőn — ugyanakkor 8 méter vastagságú betonfalas gátakat szakít keresztül a víz s előtti áradataival az emberek lakóhelyeit, elsodorva házat, jószágot, életet, — szempillantások alatt megsemmisítve az emberi elme és emberi kéz hosszú évek munkájával létrehozott alkotását. A nagymamák ott ülnek a kozmetikai salonokban, tizféle tégelyben tizfajta kenőcs... Dolgozik halk zümmögéssel a vibrációs masina, a szarkalábak egymásután tünedeznek el a szemek alól, a szájszegletek körül kisimulnak a már barázdának is beillő ráncok... De ugyanakkor döbbenetes szomorúsággal látjuk 15 éves bakfisoknál a kiélt hetárak romlottságát. Eltűnnek a fölösleges hajszálak, a mitesszerek, de ezekkel együtt mintha tünedezne a lélek is. A földre 52 emeletes felhőkarcolókat építünk, leszállunk tengeralattjáróinkkal a tenger mélyébe, pilótáink az Alpok örökhó borította csucsa felett röpködnek, de ugyanakkor soha nem látott, soha nem tapasztalt orkán kerekedik s a világ leggazdagabb, legszebb fürdőhelyét percek alatt elsöpri helyéről. A nehéz hajókat mint papírból készült játékszonakokat felkapja a fergeteg, megforgatja a levegőben s irtózatossággal földhöz vágja, hogy a hatalmas acéltestek pozdorjává törnek. Ma itt, holnap ott megindul a föld s virágzó városok máról-holnapra romhalmazzá válnak. Két balkáni országban, több mint háromszázezer ember hajléktalanul a szabad ég alatt igyekszik menteni azt, ami a nagy pusztulásból megmaradt: a pusztta életét. A világfilm szédületes gyorsasággal pereg... A képek feketék, nem állítom feltétlen bizonyossággal, hogy a film komor alapszínének a civilizáció, a mi hipermodern, elbizakodott korunk az oka, mégis az érzésem, a sejtésem azt mondja: igen. Ezért nem tudok tulságosan telkesülni érte civilizáció, ezért nem tudok eksztázisba esni újabb és újabb alkotásaidon, mert roppant kicsinek, semminek, gyámoltalannak és mikroszkopikus méretűnek látom azokat még egy nagyobb méretű széllel vagy egy pár másodpercig tartó földrengéssel szemben is. Több szerénységet, sokkal kevesebb büszkeséget és mellveregetést szeretnék látni.

*

Kun Bélát letartóztatták Bécsben, ahol álnév alatt tartózkodott s ahonnan, amint a talált iratokból meg-

állapították, egy, főleg Magyarország ellen irányuló kommunizmozgalmat akart irányítani. Nem érdekelhetnek bennünket túlságosan ezek az összeesküvés tervek, nem kell tartanunk ezek sikerétől, csodáljuk azonban és nem tudjuk megérteni a bécsi liberális kormányzatnak azt a feneketlen eltévelyedését, amely az »emberi jogok« a »politikai szabadság« sérthetlenségét akként értelmezi, hogy egy embert, aki nyíltan hirdet oly tanokat, aki leplezetlenül bujtogat oly cselekmények elkövetésére, melyek valamennyi állam büntetőtörvénykönyvében, mint bűncselekmények vannak megjelölve, ugyanolyan védelemben részesíti, mint általában a politikai menekülteket szokás. Nagy különbség van egy olyan ember között, ki hazájából ilyen vagy amolyan politikai fordulat következtében menekülni volt kénytelen s egy olyan között, ki letelepedési helyét — ki tudná megmondani hanyadszor — elhagyva, ma itt, holnap ott tűnik fel, kezében a robbantásra minden pillanatban kész gyújtózsínórral. Az általános értelemben vett emigránsnál megvédi az idegen állam annak életét, menedékhelyet nyújt neki és megengedi esetleg azt is, hogy irodalmi téren tovább folytathassa harcait az általa rossznak vélt politikai rendszer ellen. Kun Bélát ugyanilyen elbírálás alá venni — nem talállok hirtelen szalonképebb kitétel — liberális agylágyultság.

*

Persze Önök szeretnék, ha Kun Bélát négyfelé szaggatnánk vagy elevenen megégetnénk? — mondják a kedélyes, viccelődő bécsiek. — Hát mi tagadás, részvétünkre alkalmasabb individuumokat is tudnánk találni, mint Kun Bélát. Mi talán a parlamenti pincét és Batthányi-palotát nehezebben felejtjük el, mint a bécsiek a mult esztendei juliust, de ennek dacára öszintén állítjuk, nem vágyakozunk senki emberfiának — akár rászolgált, akár nem — a megkínzására. De végre is, ha Európa népei Szent-Ilona szigetére száműzték Napoleont, mert veszélyeztette az európai status quot, ha az elhunyt Károly királyt Madeira-ra vitték, mert megbolygathatta volna a versaillesi és trianoni »békéket«, úgy hiszem a liberalizmus hívei nem követnének el valami szörnyű árulást saját elveikkel szemben, ha Kun Bélának is találnának valami csendes szigetecskét a Nagy-Oceánon, ahol kevesebb a gyulékony anyag. Ha pedig Ausztria — tenger hiányában — valami más alkalmas hely után kutatna, ajánlhatnánk egyet, ahol sokkal kisebb bűnösök, mint Kun Béla, szenvedtek hosszú éveket, ennek a helynek neve: Kufstein.

Figyelő.

CSENDŐR LEKSZIKON.

85. Kérdés. Joguk van-e az ehtartó gazdáknak, hatóság elrendelte ebzárlat esetén, a szájkosárral ellátott ebeket póráz nélkül az utcán szabadon hagyni?

Válasz. Az 1888. évi VII. törvénycikk 154. §-a i) pontjában megállapított állategészségügyi kihágást követi el az, aki a törvény 68. §-a alapján kiadott rendelet ellenére kutyáját megkötve nem tartja. A 68. §. az állati veszettség ellen való védekezésről szól. Alleti veszettség fellépése esetén az elsőfoku állategészségügyi hatóság teszi meg az előirt intézkedéseket. Elsőfoku állategészségügyi hatóság nagy- és kisközségben a főszolgabíró, rendezett tanácsu városban a polgármester vagy a külön megbízott helyettes,

törvényhatósági városokban a rendőrkapitányság, Budapesten a kerületi előljáró. Az elsőfoku állategészségügyi hatóság mondja ki a betegség jelenlétét, ő rendeli el a szükséges óvintézkedéseket, ha kisebb mérvű vagy szórványos volt a betegség, ő oldja fel a tett időleges óvintézkedések hatályát, megszünteti a zárlatot, a forgalmi és egyéb használati korlátozást. Ha az elrendelt hatósági intézkedések vagy az állandó érvényű állategészségügyi rendészeti szabályok megsértésének esete forog fenn, elsőfokon ugyanez a hatóság alkalmazza a büntető rendelkezéseket. Az elsőfoku hatóság a hozzá beosztott állatorvos támogatását és véleményét veszi igénybe intézkedéseivel.

A kérdésben foglalt eset eldöntésénél tehát az az irányadó, mily természetű és terjedelmű korlátozást rendelt el az elsőfoku állategészségügyi hatóság. Az állategészségügyi rendészet kérdésében jelentékeny szerepet játszik a törvényhatósági és községi szabályrendelet. Ezekben a szabályrendeletekben az állategészségügyi rendészet részletkérdései a különböző helyi viszonyoknak és érdekeknek megfelelően nyertek különleges szabályozást. A kérdésben foglalt és hasonló esetek eldöntésénél tehát ezeknek a helyi jellegű közigazgatási szabályoknak ismerete is fontos.

86. Kérdés. Egy község belső területén lévő lakóház padlásán befészkelte magát az oda betévedt nyest. Mire a ház gazdája felfedezi a vadat, már a padláson levő dióból táplálékul jócskán elfogyasztott. A gazda többedmagával üldözőbe veszi a ház kertjében el is fogja. A vadat megölik, megnyúzzák s bőrét értékesítik az alkalmi vadászok, a kapott pénzen megoszloznak. Mi ennek az esetnek megítélése a vadászati jog szempontjából?

Válasz. A nyest a vadászati törvény 13. §-ában felsorolt ama ragadozó és kártékony vadak közé tartozik, amelyeket saját területén a birtokos bármikor elpusztíthat, akkor is, ha a vadászati jog bérbe volna adva. Az egyedüli megszorítás az, hogy a pusztításnak nem szabad vadászias módon történnie, mert ehhez már ki kell kérni a vadászati jog bérlőjének beleegyezését.

Általános magánjogi szabály, hogy állatfogással csak az szerezhethet tulajdont, aki a vadászatra jogosítva van. Ha jogosulatlan személy üz vadászatot, az elejtett, megfogott állaton nem szerez tulajdont s az uratlan marad mindaddig, amíg a vadászatra jogosult hozzá nem jut.

Kérdés már most, hogy a fent leírt esetben a telektulajdonos, aki a nyest elpusztítására jogosítva volt, szerzett-e tulajdont vagy nem? A vadászati törvény 2. §-a szerint a tulajdonos saját földbirtokán vadászati jogot gyakorolhat, ha a birtok kert, belső telek vagy szőlő, stb. Ezt azonban nem is tekintve, véleményünk szerint, a fennforgó esetben a telektulajdonos tulajdont szerzett. A telektulajdonos pusztítási joga ugyanis magában foglalja a teljes elsajátítás jogát is, minthogy ez a pusztítás fogalmilag felöleli a teljes megsemmisítés jogát is. Ha a pusztító tulajdonost az említett általános jogszabály szerint a vadászatra jogosult megbízás nélkül levő ügyvivőjének tekintenők, a megsemmisítéshez nem lenne joga, az elsajátítással pedig közönséges bűncselekményt követne el. De más érvek is szólnak emellett az álláspont mellett. A vadászati törvénynek a kihágásokról szóló része ugyanis az elejtett vad ily körülmények közt való elsajátítását nem tiltja, azonkívül a kártékony vad okozta károkért, kifejezetten azzal a megokolással, hogy ezeket a tulajdonos bármikor elpusztíthatja, kártalanításra a vadászatra jogosultat nem kötelezi. Végül, ha a szabad rendelkezés jogát nem adjuk meg ily körülmények közt az elejtő és károsult földbirtokosnak, ez nemcsak nem lenne méltányos, hanem az általános gazdasági érdekeket is sértené, minthogy ily esetben az elejtett vadból haszna rendszerint senkinek sem lenne.

87. **Kérdés.** Egy fuvarozó vállalat értékes ingóság fuvarozását vállalja el. A fuvar lebonyolítása végett a vállalat egyik gépkocsivezetőjét bizza meg, aki az értékes ingóságokkal megrakott teherszállító gépkocsival a rendeltetés helyére indul. Utközben megállapítja, hogy a kocsijéke nem kifogástalan, mégis nagy sebességgel vág neki az ut lejtős s különös vigyázatot igénylő részének. Ennek következményeként az utnak egy község belső területén átvezető részén a gépkocsi felborul, a rajta lévő értékes ingóságok összetörnek. Követett-e el büntetendő cselekményt a gépkocsivezető s ki köteles kártalanításra a tönkrement szállítmányért?

Válasz. A gépjárművek közúti forgalmát szabályozó 1911. évi 57.000 sz. B. M. rendelet 42. §-a szerint a gépjármű vezetője elindulás előtt köteles meggyőződést szerezni arról, hogy a gépjármű a forgalom követelményei szempontjából rendben van-e. A 44. §. szerint a városok és községek belső területén (feltéve, hogy teljesen szabad az út), a gépjárművek legfeljebb 20 vagy 25 km. sebességgel haladhatnak óránként. E rendelkezések megszegése kihágás, amelyet a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntetőhatóság, bírál el. A kérdésben említett gépkocsivezető tehát a kihágás elkövetésével gyanúsítható.

Az okozott kárért elsősorban a gépkocsivezető felelős, minthogy a kár az ő gondatlan és jogellenes cselekedetével áll összefüggésben. A gépkocsivezető azonban a szállítmány tulajdonosával nincs jogviszonyban s így az ő kártalanítási kötelme az eset szempontjából másodlagos jelentőségű, mert a szállítmány tulajdonosa a fuvarozó vállalattal van jogviszonyban s a fuvarozó szerződés nem teljesítéseért ez tartozik neki kártalanítást adni, még pedig az u. n. culpa in eligendo jogelve alapján, vagyis azért, mert a szerződés nem teljesítése nem véletlen balesettel, hanem azzal van összefüggésben, mert megbízhatatlan személyt alkalmazott a fuvarozás végrehajtására. (Culpa in eligendo egyenlő gondatlan eljárás a személy kiválasztásában.) Természetesen vita tárgya sem lehet, hogy a gépkocsivezető a gazdájának kártalanítással tartozik.

88. **Kérdés.** A vadászatra jogosult bérlő tilalmi időben elejtett öztehenet talál vadászterületén. Feljelentést tesz az őrsön ismeretlen tettes ellen a vadászati törvény 31. §-ába ütköző kihágás miatt. Az őrs a nyomozást folyamatba is teszi, minthogy azonban az elejtett vadra vonatkozólag nem tesz intézkedést, a vadászati jog bérlője azt a helyszínről elviteli s a maga javára elhasználja. Jogos volt-e a vadászati jog bérlőjének eljárása?

Válasz. A vadászati törvény 31. §-a kimondja, hogy a tiltott időben elejtett hasznos vadat le kell foglalni s a helyi szegények javára el kell kobozni. Mulasztást követ el tehát a hatóság vagy hatósági közeg, ha a törvény eme parancsának nem tesz eleget. Minthogy pedig a vad megtalálója a fenforgó esetben a vadászati törvény tiltotta cselekményt nem követett el s rosszhiszeműnek sem lehet tekinteni, tekintve azt, hogy az esetet a hatóság tudomására hozta, ellene büntető uton fellépni nem lehet. Arról lehet csak szó, hogy a községi szegényalap tőle kártalanítást követeljen. Meg kell általában jegyeznünk azt, hogy a vadászatra jogosult tulajdonszerző jogát nem érinti az, hogy a vadat a vadászati jogba ütköző módon ejtették el. Másik megjegyzésünk, hogy a tiltott időben elejtett vadat forgalomba hozni feltétlenül tilos.

89. **Kérdés.** A sértett ismeretlen tettes ellen lopás büntette miatt feljelentést tesz, mert ájjából 200 pengőt meghaladó értékű sertését ellopták. A járőr nyomozást tesz folyamatba, ennek során kiderül, hogy az ől nyitva felejtett ajtaján a sertés elhitangolt, a járőr a sertést a mezőn meg is találja. Nyilvánvalóvá válván, hogy bűncselekmény

nem történt, mellőzheti-e az őrs az esetnek a főszoigabiróhoz való bejelentését?

Válasz. A bejelentés annál kevésbé mellőzhető, mert a Szut. 466. pontja elrendeli, hogy az őrs által tett feljelentések havi tevékenységi kimutatását meg kell küldeni a főszoigabirónak. A sértett feljelentésének pedig ide be kell kerülnie, mert az őrs a Szut. 459. pontja értelmében a feljelentés tárgyában folytatott nyomozásáról jelentést szerkesztett s azt az illetékes kir. ügyészséghez továbbította. A Bp. 94. §-át tartja ugyanis szem előtt a Szut.-nak ez az intézkedése, mert a törvény a feljelentésekre vonatkozólag olyan jogot nem adott a rendőri hatóságoknak, hogy saját maguk döntsék el végső érvénnyel: történt-e bűncselekmény vagy sem. A csendőr eljárásának alapja: mily tényálladék alapján tettek feljelentést? A nyomozás eredményét köteles továbbítani ahhoz a hatósághoz, amely a feljelentésbeli tényálladék alapján illetékesnek mutatkozik. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ahhoz kell igazodni, minek nevezi a feljelentő a bűncselekményt, hanem az a döntő, mily bűncselekményt állapít meg az a tényálladék, amit panaszol. Hogy később a panaszolt tényálladék nyilvánvalóan megdől vagy lényeges változást szenved, ennek büntetőjogi megítélése általánosságban és elvileg nem tartozik más hatáskörébe, mint amely hatóság az ügy érdemében döntő indítvánnyal fellépni vagy ítélni jogosult.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Amikor a tolvaj rendezi el a helyszínt a nyomozáshoz.

Irta: FÉSÜS JÁNOS tiszthelyettes (Törökszentmiklós).

Nyomozták: SILLŐ LŐRINC törzsörmester járőrvezető és BARTAL MIHÁLY csendőr.

A Csendőrségi Lapok hasáíjain napról-napra olvashatjuk bajtársainknak igen érdekes, értékes és tanulságos nyomozásaira vonatkozó eseteknek közléseit, melyeket, ha odaadással, türelemmel és megértéssel olvasgatunk el, azokból igen sok tanulságokat vonhatunk le magunknak.

En is most megpróbálom a bajtársak türelmét egy bár nem szenzációs, de úgy érzem mégis tanulságos és érdekes esettel igénybe venni, melyből különösen fiatalabb bajtársaim példát merithetnek maguknak a helyszíni szemle megtartására és látni fogják, hogy a helyszíni szemle alapos megtartása nemcsak hogy fontos, de látják belőle azt is, hogy sokszor előre el sem képzelhető eredményekre vezet.

Az eset a következő:

1928 március hó 17-én a b.-i vasutállomás helyettes előljárója, névszerint Rózsa Lajos*) az őrsöt írásban arról értesítette, hogy 1928 március 17-ére menő éjjelen Arók Pál váltókezelő lakásába ismeretlen tettes betört és onnan 71 pengő készpénzt, valamint nagyobb mennyiségű ágyneműt, dunnát, huzatokat, ágysterítőt és több párnát mintegy 200 pengő értékben elloptott.

Ezen lopási ügynek nyomozására Sillő Lőrinc törzsörmester és Bartal Mihály csendőrhöl állott járőrt vezényeltem ki, mely járőr kerékpáron a helyszínen azonnal megjelent s nyomban hozzáfogott a nyomozáshoz, azaz legelső-

*) Az ügyben szereplő összes neveket megváltoztattuk. Szerk.

sorban a káros kikérdezéséhez. Káros az esetet a következőképen adta elő:

1928 március 16-án 22 óráig szolgálaton kívül, lakásától kb. 24 lépés távolságra lévő váltókezelő őrszobában tartózkodott és ott Fejes Antal váltókezelővel szórakozott, ki szolgálatban állott. 22 órakor bement lakásába és annak konyhahelyiségében lefeküdt. Lefekvés előtt a szobába, hol a szóbanforgó lopás történt, nem nézett be s bár a szoba, melyben a lopás elkövetetett, közvetlen ott volt, ahol ő aludt, nem hallott semmi zajt. Családja ez időpontban már nyugovóra tért.

Március 17-én (tehát a kikérdezés napján) 5—6 óra közötti időben Fejes Antal közölte velük, hogy lakásuktól mintegy 50 lépés távolságra a kerítés mellett, bekötözve egy fehér asztalterítőbe, ruhaműt talált s a csomagtól 4—5 lépés távolságban egy-egy gyermekruha darab volt a földön, mely azt mutatta látszólag, mintha azokat a tettes hullatta volna el. Az elhullatni vélt ruhadarabokat és az összekötözve talált csomagot Fejes váltókezelő összeszedte, bevitte az őrszobába, hol káros felesége azokban gyermekruháit ismertette fel. Ezekután káros és felesége, valamint Fejes Antal bementek a szobába s látták, hogy a ruhaszekrény ajtaja nyitva van, ugyiszintén az ablak is. A szobában nyitva talált ablak alatt egy varrógép állott, melyen meglátszott, hogy helyéből eltolták. A ruhaszekrény fiókja ki volt huzva és az asztalra letéve. Ebben a fiókban feküdt az az imakönyv, melyben a pénzt tartották, a 71 pengőt, ami elveszett.

A szobát alaposan szemügyre vették s megállapították, hogy onnan a fent jelzett ruha- és ágyneműek hiányzottak s a földön egész csomó elégetett gyufaszál feküdt szanaszét dobálva.

Silló törzsőrmester károsnak fent leírt előadását feljegyezte s még mielőtt a helyszíni szemle megtartásához hozzá fogott volna, Fejes Antal váltókezelő kikérdezéséhez látott, ki azon éjjelen a lopás elkövetési helyétől 24 lépés távolságra lévő őrszobában (blokkház) teljesített szolgálatot.

Fejes Antal váltókezelő az esetet úgy mondotta el, mint Arok Pál káros, azon hozzáadással, hogy ő egész éjjelen nem aludt. A lámpa a szolgálati bódében egész éjjel égett s több vonatot fogadott. Káros lakása előtt több izben elment, de semmi gyanusát nem észlelt, csak aztán hajnalban vette észre a már fentebb említett csomagot és ruhadarabokat.

Ezek után Silló törzsőrmester a helyszín alapos megvizsgálásához fogott s megállapította, hogy a káros lakása mintegy 150 cm. magas sodronykerítéssel van körülvéve. Ugy a déli, mint északi részen egy gyalogközlekedésre használható kapu van, melyek záratlanok voltak.

Miután minden jel arra mutatott, hogy bemenésre a tettes az ablakot választotta, járőr az ablakot és annak környékét a legtüzetesebben átvizsgálta, de ott semmi nyoma a tettesnek nem maradt hátra. Járőr a kívülről való kinyitásnak a legkisebb jelét sem tudta felfedezni.

Ezen ablakkal szemben 24 lépés távolságra volt az őrszoba, hol Fejes Antal váltókezelő egész éjjelen át szolgálatban állott. Az ablak alatt volt egy varrógép elhelyezve, melyen a tettesnek, ha az ablakon át jutott a szobába, felétlenülül keresztül kellett volna mennie, rálépnie vagy érintenie. Ennek azonban nyoma a varrógépen nem látszott. Ellenben látszott az, hogy a varrógépet valaki megfogta.

Ez a kéznyom a gépre szállt régebbi poron jól látszott. Felismerhető volt a gép asztal lapján, hogy belülről jobbkézrel, egész tenyerével valaki a gép lapjára támaszkodott, s balkezeivel az ablakot belülről kinyitotta. Amit eddig a

járőr csak gyanított, most már kétségtelenül megállapította, tudniillik, hogy a varrógép azért lett az ablaktól félrehuzva, hogy a nyomozó közegek félrevezetessenek.

Silló törzsőrmester már tisztán látta, hogy egy színlelt lopásról és egy igen ügyes lopási helyszín előkészítéséről van szó. Az egyedüli személy, akit gyanúsítani lehetett volna, Fejes Antal váltókezelő volt. A fentebbi észlelések azonban vele szemben a gyanút lecsökkentették, de különösen szerte oszlott minden gyanu akkor, amikor a járőr pontosan megállapította, hogy a kérdéses éjjelen Fejes váltókezelő 22 órától, azaz attól az időtől, mikor káros tőle eltávozott, összesen 10 vonatot fogadott és pedig oly sorrendben, oly időközökben, hogy nem lett volna ideje és módja a lopás elkövetésére, mert amint a színhely elő volt készítve, úgy annak elkövetéséhez feltétlenül több idő kellett volna.

Mivel a járőr most már Fejes váltókezelőt teljesen tisztázottnak látta, a káros családi élete után kezdett puhatolni.

Csakhamar megtudta, hogy Arok Pál váltókezelő igen szereti a szeszt, családjával nem törődik és ha alkohol elég nagymértékben állandóan rendelkezésére nem áll, gyakran meg is veri a feleségét, mindenestre az asszony gyakrabban kap ütleget, mint pénzt. A gyanu természetesen fokozottabb mértékben irányult most az asszony ellen és erre alapozva, első kézzelfogható gyanuokként a nyomozó járőr megállapította, hogy az asszony a lopásra bemondott tárgyak közül egy darab párnát és egy zsák libatollat egy t.-i tollkereskedőnek eladott.

Kétséget kizárónak látszott most már, hogy a lopás nem az előkészített mód szerint történt, hanem azt Arok Pálné színlelte, illetve a lopásra bemondott tárgyakat eladta férje tudta nélkül. A helyszínt pedig fentiek szerint előkészítette, hogy a gyanút magáról elterelje.

Silló törzsőrmester újból átvizsgálta az udvart s tengeri csutkaszár alá elrejtve megtalálta az ellopottnak mondott ágyterítőt is.

Most már Silló törzsőrmester látta, hogy magánindítványra üldözendővé fejlődött ki az amugy hivatalból üldözendő lopási eset.

Nevezett törzsőrmester, még mielőtt a nyomozást tovább folytatta volna, Arok Pál váltókezelőt felhívta, nyilatkozzék arra nézve, hogy felesége ellen a bünvádi eljárás megindítását és felesége megbüntetését óhajtja-e. Arok Pál kijelentette, hogy a bünvádi eljárás megindítását és felesége megbüntetését kívánja. Ezen kijelentés után Silló törzsőrmester az előírt szokásos nyilatkozat kiállításához fogott, de még ki sem állította, jelezték, hogy Arok Pálné férjétől való félelmében az udvaron levő 20 méteres kutba ugrott.

Bartal Mihály csendőr, járőrtárs érdeme, hogy a bünyös, de mégis sajnálatraméltó szerencsétlen asszonyt az életnek meg lehetett menteni. Nevezett a járőrvezető s az ugyan-csak otttartózkodó Fejes Antal váltókezelő egy, a derekára hurkolt hosszú kötél segítségével leeresztették a kutba. A kut vize szerencsére nem volt annyira mély, hogy a közben lebocsátott létra feneket ne ért volna. A létra lépcsőfokára állva Bartal csendőr kihúzza az asszonyt a vízből, a kötelet, melyen őt leengedték, ráhurkolta az asszony derekára s ily módon sikerült a már teljesen eszméletlen állapotban lévő asszonyt felhuzni s ott hosszantartó mester-séges lélegzéssel az életnek visszaadni.

*

A járőrvezető helyes következtetéseit, a nyomozás sikerét szépen koronázta meg a másodcsendőr bravuros, derék viselkedése.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A jugoszláv csendőrség.

(10. közlemény).

A gonosztevők elfogása, megbilincselése és kísérése a csendőr számára igen fontos lényekedések s ezért ezeket a legnagyobb óvatossággal, ügyességgel és határozottsággal kell végeznie, hogy ezeket harc és fegyverhasználat nélkül eszközölhesse s hogy az ellenállót legyőzze, amivel a saját tulerejét a bűnösök felett megmutatja és az erkölcsi tekintélyét a nép előtt emeli.

A csendőr mindenkivel szemben, akit elővezetni szándékozik, a legnagyobb bizalmatlansággal és óvatossággal lépjen fel, mert gyakran történik, hogy az ártatlanság látszata alatt rejtőzik a legveszedelmesebb és legelszántabb gonosztevő.

Hivatatlan személyek mindennemű beavatkozását, hogy az elfogottat kiszabadítsák, a legkomolyabban vissza kell utasítani.

Bűncselekményt elkövetett személyek elfogásánál, őrzésénél vagy elővezetésénél a csendőrnek sohasem szabad megfeledkeznie arról, hogy az illetőt nem szabad bűnösnek tekinteni mindaddig, amíg a bíróság az ítélettel annak nem nyilvánítja, azért a csendőr az elfogottnak is tartozik a köteles tiszteletet megadni.

Ha a csendőrnek közigazgatási vagy bírói hatóság felhívására vagy pedig saját kezdeményezésére valamilyen állami szolgálatot teljesítő személyt súlyosabb büntetés miatt elő kell vezetnie, először szerezzon tudomást arról, hogy nem keletkezik-e veszedelem a közbiztonságra vagy közérdekekre nézve, ha az illetőt a munkájától azonnal elvinné.

Megbilincselés.

A megbilincselés célja az, hogy az elfogott számára lehetetlenné tétessék a szökés, illetve a csendőr megtámadása a kísérés ideje alatt.

A megbilincselés minél gyorsabban és óvatosabban végzendő, mert ez, amint fent említettett, a csendőr szolgálatának legkomolyabb pillanata.

Egy csendőr egyedül sohase bilincseljen, ha nincsen mellette megbízható segítség. Ilyen esetekben a csendőr gondoskodjék, hogy mielőbb valamely közeli helységbe érjen, és ott a községházán vagy ha az messze van, legalább megbízható emberek segítségével bilincselje meg az elfogottat.

A csendőrnek jogában áll ilyen esetben s általában, ha szolgálati feladatának teljesítésénél segítségre van szüksége, a jelenlevő személyek segítségét kérni, ha azok nem is közegei a hatóságnak. Ha ezen személyek a segítséget megtagadják, a csendőr köteles ezt a hatóságnak bejelenteni, az illető személyek felelősségre vonása végett.

A bilincselés közözlendő:

a) Elfogás alkalmával.

1. Ha az elfogott veszedelmes és rosszhirű személy.
2. Ha olyan személy fogandó el, akit súlyos bűncselekményen értek tetten vagy ha azt hitelt érdemlő személyek megerősítik s alapos az aggodalom, hogy szökést fog megkísérelni.

3. Ha az elfogandó személy szökést kísérel meg vagy ellenállást fejt ki, hogy elfogatását megghiusítsa s másként a kívánt célt elérni lehetetlen.

b) Kísérés alkalmával megbilincselhetők.

1. Valamennyi az a) pont alatt felsorolt személyek.
2. A foglyok, amikor az egyik bíróság fogdájából a másik bíróság fogdájába kísértetnek.

3. Fegyencek és rabok kivétel nélkül, amikor valamely fegyháznak adatnak át.

Kisebb kihágások miatt, pl. amikor feltartóztatott személyeknek nincsen utlevelük, szabály szerint nem kell őket megbilincselni, de mégis, ha az ilyen személyeket pl. éjjel vagy erdőkön, cserjéseken, stb. keresztül kell kísérni, ahol alkalmuk van arra, hogy megszökjenek, akkor ezeket a személyeket is meg lehet bilincselni.

A bilincsláncnak minden erősebb megszorítása testi-sértést okoz, amiért az illető csendőr felelősségrevonásnak van kitéve.

Fegyverhasználat.

a) Általában.

A fegyverhasználati jog az állam létérdekén alapszik, amely kötelezettséget vállalt arra, hogy minden állampolgár személy- és vagyonbiztonságát megvédje, ennek pedig jogot adott arra, hogy a személy ellen intézett támadást elhárítsa ott, ahol őt az állam nem bírja megvédeni: azaz a jogos védelem esetén.

Fentiek szerint a csendőrnek a törvény értelmében joga és kötelessége fegyverét használni:

1. hogy a saját maga vagy más személy ellen intézett tetteleges támadást elhárítsa;
2. hogy legyőzzön minden ellenállást, mely szépszerével nem győzhető le;
3. hogy megghiusítsa a veszedelmes gonosztevők szökését, ha ezt más módon nem tudja elérni.

A csendőr részéről eszközölt fegyverhasználat minden esete ki lesz vizsgálva annak megállapítása végett, hogy helyénvaló volt-e a fegyverhasználat vagy nem s hogy eszerint fennáll-e a csendőr felelőssége a fegyverrel elkövetett tettért vagy sem.

A fegyverhasználat egyes pontjainak magyarázata.

1. Hogy a saját maga vagy más személy ellen intézett tetteleges támadást elhárítsa.

Jogellenes tetteleges támadás esetén az állam minden állampolgárának jogot ad arra, hogy ott, ahol az állam őt megvédeni nem bírja, maga védekezzék; ez a jog a csendőrnek is megadatik s ez történik a jogos védelemben.

A védelem csak akkor jogos, ha a támadó személy fizikai ereje, a támadás napszaka, a hely és a támadás módja szerint vagy más körülményekből meg lehet állapítani, hogy a csendőr a fegyvert jogosan használta, azért:

- a) hogy a jogellenes ütést, mely a maga vagy bármely más személy tulajdonára, testére, életére és szabadságára van intézve, elhárítsa és
- b) hogy megakadályozza, hogy a fegyvert tőle erőszakkal elvegyék.

A védelem jogossága megszűnik akkor, amikor a támadás elmúlt, nevezetesen:

1. ha a támadó elállt a támadástól;
2. ha a támadó abbahagyta a támadást;
3. ha a támadó futásnak ered;
4. ha a támadás megakadályoztatott és
5. ha a támadás sikerült.

2. Hogy legyőzzön minden ellenállást, mely szépszerével nem győzhető le.

A fegyverhasználat jogát ebben az esetben is az állam adja meg a csendőrnek, amely a saját fennállása érdekében elrendeli, hogy a csendőr, mint az állam közege, tegye lehetővé a törvények és rendeletek végrehajtását, ha kell, fegyverhasználattal is.

Ez esetben a csendőr a következő helyzetbe juthat, hogy fegyverét használja:

1. A szolgálat teljesítése közben előállott jogos védelem folytán.

2. A bűnös passzív ellenállása folytán, aki nemcsak megakadályozza a csendőrt szolgálatának teljesítésében, hanem őt még veszedelmes helyzetbe is hozza.

3. A bűnös aktív ellenállása folytán, mely ellenállással a csendőrt szolgálatának teljesítésében meg lehet akadályozni.

A passzív ellenállás az, amikor az ellenálló (bűnös) nem támad, hanem leül a földre s nem akar továbbmenni, vagy pedig valami gerendába vagy fába kapaszkodik s nem engedi magát elszakítani. Ebben az esetben a csendőr az illetőt erőszakkal vezeti elő, de fegyvert csak akkor használhat, ha eközben a csendőrré nézve veszély állana elő, pl. ha a bűnös társai elhagyatott helyen megtámadnák, de a fegyvert akkor is lehetőleg a bűnös életének veszélyeztetése nélkül kell használni, pl. szuronnyal az izomba kell szurni. Aktív az ellenállás, ha a bűnös támad, védekezik vagy nem engedi magát megbilincselni.

3. *Hogy meggyűsítsa a veszedelmes gonosztevők szökését, ha ezt más módon nem tudja elérni.*

Hogy a csendőr tisztában legyen azzal, hogy mely esetben jogos a fegyver használata, azt kell szem előtt tartania:

a) hogy tényleg veszedelmes gonosztevővel van-e dolga, ami végett a hatóságnak az illetőt a csendőr előtt, mint veszedelmes gonosztevőt kell megjelölnie vagy pedig, hogy ez a személy más biztos adatok szerint a közbiztonságra vagy az emberek életére és tulajdonára nézve veszedelmes legyen, mint amilyenek például a hazaárulók, rablók, gyilkosok, gyújtogatók, gyakran büntetett felfegyverkezett tolvajok, mielőtt lefegyvereztetnek, stb.:

b) van-e más valamilyen eszköz, amellyel a szökést

megkísérő egyén fegyverhasználat nélkül is visszatartható, például közelben levő, más megbízható személyek segítségével;

c) hogy a gonosztevő nem akart a csendőrnek engedelmessé válni, habár ez háromszor szökött: »A törvény nevében állj!«

I-ia veszedelmes gonosztevő szökést kísérel meg, a járőr utánaeszel, hogy elfogja s egyidejűen felszólítja: hogy a törvény nevében álljon meg, mert különben löni fog.

(Folytatjuk.)

HIREK

A komarovi győztes meghalt. Komarovi *Auffenberg Mór* gyalogsági tábornok, volt közös hadügyminiszter, május hó 18-án Bécsben 75 éves korában meghalt. *Auffenberg* gy. tábornok a 1914. évi harcok egyik legnevesebb hadvezére volt. Mint a 4. számú osztrák-magyar hadsereg parancsnoka Komarovnál megvívta az osztrák-magyar-orosz küzdelem egy nagy csatáját, mely először dicsőséget, később meghurcoltatást és mellözést szerzett neki. A komarovi diadalmas ütközetnél 1914 szeptember 4-én hadserege több mint 20.000 foglyot ejtett és 150 ágyút zsákmányolt. A nagy túlerővel szemben elért siker azonban, amelyért a komarovi előnevet és a báróságot kapta, nem volt kiaknázható, mert a jobb szárnyat képező Brudermann-hadsereg veresége miatt ő is kénytelen volt visszavonulni. Ez a visszavonulás csaknem egész hadsereg-vonatába (trén) került. Még 1914-ben rendelkezési állományba helyezték és bár az ellene megindított vizsgálat teljesen tisztázta és felmentette a felelősség alól, később a háború folyamán aktív szerephez nem

TÁROGATÓ

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. Hegedűk, Trombiták, Harmonika és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kivánságra árjegyzék bérmentve

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban, Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — — 16.80 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— — — — — 19.50 „
Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju	— — — — — 18.50 „
Ugyanaz extra finomban	— — — — — 25.60 „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt	8.80 „

a 39 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321—78.

FIGYELEM! A legmesszebbmenő fizetési feltételek! Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni szíveskedjenek.

jutott. Halálának híre az egész volt monarchia területén, különösen katonai körökben, általános részvétet keltett.

Fegyverhasználat. A miskolci Avas-hegy egyik vendéglőjében május 6-án az esti órákban *Fanyi János* ujhutai őrsbeli csendőr szolgálaton kívül *Trosz András* és *Fanyi Lajos* miskolci tűzér osztálybeli tűzérral összetűzött és nevezeteket kardjával megsebesítette. Az okozott sérülések könnyebb természetűek. A kivizsgálás folyik.

A nyiregyházi csendőriskola sportsikere. Nyiregyházán május hó 16-án a helyőrségi alakulatok részvételével megtartott mezei futóversenyben a nyiregyházi csendőriskola csapata a VI. helyezést érte el. Május hó 20-án délelőtt pedig a hősök emlékére a városon keresztül lefutott kegyeleti stafétaversenyben a katonai alakulatok között a csendőriskola csapata az első helyezést nyerte és a csapat minden tagja ezüstözött érmet kapott. Május hó 20-án délután a helyőrségi tiszti kardvívó versenyben *Fekete László* főhadnagy győzött, míg a második helyezést *Csűrös Gyula* százados érte el.

A hősök emlékűnepe. Május 20-án vasárnap gyásznapot ült az egész ország. Azoknak emlékét ünnepelte, kik — számszerint hatszázezren — hősi halált haltak a hazáért. Az előző esztendőben az ünnepet Budapesten a rákoskeresztúri katona-temetőben, az idén a Ludovika Akadémia előtti téren, az ott felállított »Névtelen Hősök« emlékműve előtt tartották meg. Az ünnepség pontban 11 órakor kezdődött a katonaság és polgárság reprezentánsai jelenlétében. Az Országos Dalosszövetség elénkelte a Hymnuszt, utána dr. *Vass József* népjóléti miniszter mondott nagyhatású ünnepi beszédet. A vidéki városok és községek is méltó módon áldoztak a világháborúban elesettek emlékezetének.

Hősi halált halt tisztek emlékművének leleplezése a Ludovikában. Felemelő, magasztos ünnepség színhelye volt

Aldozócsütörtök délelőttjén a Ludovika Akadémia parkja, ahol nagyszámu katonai és polgári közönség jelenlétében leplezték le a világháborúban hősi halált halt magyar tisztek emlékére felállított emlékművet. A kerti tó szélén egy dombon emelkedett fehér lepellet borítottan *Vass Viktor* szobrászművész alkotása. Közvetlenül az emlékmű előtt Nagy-Magyarországot jelképező hatalmas virágágy díszlett. A *Kormányzó ur Öfömméltóságának* megérkezése után az ünnepélyt a magyar *Hiszereggy* vezette be. Ezután *Vitéz Sipos Árpád* tábornok, a Ludovika Akadémia parancsnoka állott a lepelbe burkolt szobor elé és lelkes beszédben kérte a Kormányzó ur engedélyét a szobor leleplezésére. Mikor Öfömméltósága az engedélyt megadta, a Ludovika Akadémia parkja felett két repülőgép jelent meg és egészen alacsonyra ereszkedve, abban a pillanatban, amikor lehullt a lepel, az egyik repülő babérkoszorút dobott le, mely csodálatos pontossággal a szobor lába elé esett. Az emlékmű erőteljes duzzadó árpád-kori harcost ábrázol, aki keményen veti meg lábát egy ugrásra kész hatalmas oroszán előtt. Az ünnepi beszéd és az Akadémia énekkarának szívbemarkoló éneke után sorban járultak az egyes személyek és küldöttségek a szobor elé, hogy koszorút helyezve annak talpazatára, leróják kegyeletüket. Az első a *Kormányzó ur Öfömméltósága* volt, aki nemzetiszinü szalagos koszoruját helyezte el. Utána következtek, a kir. hercegek, a honvédelmi miniszter, az országgyűlés mindkét háza, a honvédség főparancsnoka, az öröktűteltek, a Vitézi Rend képviselői és a székesfőváros főpolgármestere. Koszorút helyezett a szoborra az olasz katonai attasé, *Oxillia* ezredes is. A csendőrség képviselőjében *Szöke Béla* tábornok jelent meg az ünnepségen és helyezett koszorút az emlékműre. Majd sorra járultak a szobor elé a vármegyék küldöttségei, Észak, Kelet, Dél és Nyugat koszoruit hozták. Az akadémikusok záró énekével, majd díszmenetével zárult az ünnepség.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

Előnyös 20—24 pengős havi részletre.
Eredeti *Motobécane* francia motorkerékpárokat 840 pengőért.

kerékpáralkatrészeket láncot, pedált, nyergeket nagyban, eredeti gyári árban

külső gummik 6"80, belsőt 2"10 pengőtől. — Kerékpárok 136 P.-tól feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és motorkerékpárnagykereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben —o— Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen

BERANEK JÓZSEF

külföldi egyenruha szabómester

IV., KIRÁLYI PÁL-UTCA 6. SZÁM.

Békebeli kivitelben, tökéletes szabással készít

csendőrségi attilákat, úgyszintén lovagló nadrágokat

Csendőrségi tiszt és altiszt uraknak elismert egyenruha szállítója

A Csendőrségi
Lapok részére

HIRDETÉSEKET

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**

V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.**

Telefon: T. 157—83.

Mindenemü megkeresések erre a címre intézendők.

Butorhitel

a csendőrség tagjainak **Sándor Ignác** butoráruháza. Budapest, VI., Dessewffy-u. 18-20 (Nagymező-u. és Vilmos császárt közölt). Szállít készpénzárban kedvező fizetési feltételekkel **elsőrendű butorokat.**

HORVÁTH ENDRE

órás és ékszer kereskedő

SZÉKESFEHÉRVÁR

Kossuth-utca 8 szám.

Svájci gyárlmányu csendőrségi strapa és díszórák, Arany és ezüst ékszerek, hangszerek, zongorák, látszerek és raktára.

CSENDŐRSÉGNEK ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEK.

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál

Budapest, VI., Király-u. 58—60

Öfömméltósága Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

Elöléptek: A m. kir. szombathelyi III. csendörkerületben örmesterré: *Horváth Lajos VI., Csontos Ignác, Bencsik Vince, Kovács Imre II., Kirkovits Károly, Markovics Gusztáv, Németh József VIII., Siffer Jenő, Horváth Antal II., Lénárt József, Megyeri József és Molnár János II.* csendörök. — A m. kir. szegedi V. csendörkerületben törzsörmesterré: *Vigi István, Szücs István és Kenéz Zsigmond* örmesterek. — Örmesterré: *Gyovai B. István, Spitz Sándor, Kónya János, vitéz Juhász István II., Holner János, Kiss György, Bartha Sándor, Zombori István, Csempik János, Hegyi László, Juhász József, Kelemen János, Nagy Péter, Szabó János IX., Szilágyi István és Varga Pál* csendörök.

Dicséretet. A m. kir. debreceni VI. csendörkerület parancsnoka *Kádár András, Nagy Sándor, Mátrai Mihály* tiszthelyetteseket, *Komsa Károly, Gulyás Imre, Kugler József* g. tiszthelyetteseket, valamint *Makai Imre* törzsörmestert, *Botos Benjámint* és *Kiss Miklós* örmestereket szolgálati minőségükben kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért dicsérő okirattal látta el; *Barna János, Tokai Sándor, Ludmány Imre, Boros János és Papp László* tiszthelyetteseket, *Takács Mihály, Forgács Ferenc, Derda István, Gug Miklós, Vince János, Piczés László, Boér Miklós, Tökés Miklós és Szabó Gyula* törzsörmestereket, *Pocsi Sándor* örmestert pedig ugyancsak buzgó és eredményes működésért nyilvánosan megdicsérte.

Házasságot kötöttek: A m. kir. szombathelyi III. csendörkerületnél: *Hajdu Gyula* tiszthelyettes *Molnár Vilma*val Nemestördemic községben (Vas vármegye); *Nagy István I.* örmester *Kántor Magdolnával* Kám községben (Vas vármegye); *Sermann Károly* örmester *Pam Erzsébet*tel Csehimindszent községben (Vas vármegye). — A szegedi V. csendörkerületnél: *Horváth János II.* örmester *Jeszmovics Mária*val Baján.

Kérelem. Özvegy *Csorba Géza*né. — Budapest, Kisfaludy-utca 7., 3. ajtó földszint — örsfőzőnőnek ajánlkozik, lehetőleg kisebb örsre. Megbízhatóságáról jó forrásból biztosították a szerkesztőséget.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szíves figyelmébe!

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és írógéppel vagy legalább is olvasható írással írni. Kéziratok sorsárol csak a szerkesztői üzenetek között adunk felvilágosítást, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. Ha jelige nincs megjelölve, a szerző nevének kezdőbetűit és lakhelyét tüntetjük fel. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert a gyakran használatos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. — Büntetőjogi vonatkozású vagy közérdekű csendőrségi kérdésekre a Csendőr Lekszikön rovatban válaszolunk. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám”.

Nősök. A nősök általában a napirendszerinti foglalkozási időben kötelesek a laktanyában tartózkodni. Ha azonban arra parancsot kapnak, akkor a napirendszerinti foglalkozási időn túl is a laktanyában kell maradniok mindaddig, amíg ezt a vonatkozó parancs rendeli.

G. F. 2828. 1. Eltávozási engedély nélkül nem hagyhatja el az örs állomáshelyét. Állomáshely alatt pedig nemcsak magát a községet, annak utcáit és házait, hanem a község egész határát kell érteni. 2. A nyugállományú csendőregyének mindennemű adót és közszolgáltatást éppen úgy kötelesek fizetni, illetve teljesíteni, mint a polgári egyének. A tényleges állományuk is csupán az illetményeik, a maguk személye után vannak az adó és közszolgáltatás kötelezettsége alól mentesítve. Egyébként a vagyonuk után mindennemű adót fizetni kötelesek, természetesen a közmunka adót is.

Határszél. Az 1888. évi XIX. t. c. 2. §-a értelmében árvizek kiöntéseiben a halászati jog azokat a birtokosokat illeti, akiknek területeit az árvizek elborítják. A birtokosok

**Hegedű
Harmonium
Tárogató** csak itt a valódi
**Cimbalom
Harmonika
Gitéra**

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis
itt a gyárban kaphatók.
Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára

Egyedüli magyar hangszergyár az országban

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

A M. kir. csendőrség tagjai ismerik
világhírű eredeti

BRENNABOR

kerékpárjaimat

PFAFF

varrógépeimet

HERBSTER KÁROLY

BUDAPEST, VII., Károly-körút 9.

48 éve fennálló szaküzlet. Tűk, varrógép és kerékpár alkatrészek legolcsóbb beszerzési forrása.

BECZÁSSY ANDOR

ékszerszalónja a Société Horlogère de Porrentruy Phénix Watch Co, Julliard et Cie Cortébert és La Chaux de Fonds. Cortébert Watch Co svájci óragyárak magyarországi képviselője

BUDAPEST, Kossuth Lajos utca 4. szám. 1. emelet, 2. ajtó.

ajánlja a m. kir. honvédségnél, a m. kir. államrendőrségnél szolgálati óra gyanánt forgalomba hozott és **kitűnően bevált Phénix és Cortébert gyártmányú szolgálati-zebrórákat**, valamint **Luxor ébresztő órákat**.

A Phénix és Cortébert órák, valamint a Luxor ébresztő óra a m. kir. Csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon, vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölésével. Az első részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes. — Raktáron tart ezenkívül mindennemű arany-, ezüst- és ékszerárut a legmérsékeltebb áron és kíváncsra, levélbeli megkeresésre, megbízottját gazdag választékkal küldi vidékre is.

A **Phénix** és **Cortébert** órák valódi **svájci gyártmányok**, tiszta nikkeltokban, 15 rubinos szerkezettel bírnak és **10 évi jótállással havi 5 pengős** részletfizetéssel mindössze **30.— P-be** kerülnek.

A Phénix és Cortébert órák fölötté állnak minden más hasonló gyártmányú óráknak. Teljesen pormentesen zárnak és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódtatás mellett is a lehető legpontosabbak, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmasak**.

A Luxor ébresztő német gyártmány, csinos külsővel, erősen világító számlappal és ismétlő ébresztő szerkezettel bír. Ára — ugyancsak 6 havi részletfizetésre — **24.— pengő**.

Megrendelő katonai parancsnokságoktól számtalan elismerést és megelégedést nyújtó levél birtokában van a cég.

tehát jogosítottak a mások halászatát megakadályozni, illetve ellenük feljelentést tenni. Az 1925. évi XLIII. t. c. 7. §-a szerint a halászejegy egymagában a halfogásnak semmitéle módjára nem jogosít. Ha tehát ilyen egyéneket tettenért, jelentse fel azokat a főszolgabírónál. A Kigyós folyón a halászati jog a községet vagy ha azt haszonbérbe adta, akkor a haszonbérlet illeti. Természetesen ezenfelül a halászejegy is kötelező.

Kiváncsi. Sokaknak adtunk már tanácsot, hogy ilyen közismert szót ne használjanak jelígenek, mert zavarokat okozhat s az elsősorban az érdekelteknek kellemetlen. Kérdésére különben válaszunk a következők: Az illető a tiltott eszközökkel való halászatot még nem kezdte meg, csak kísérletről van szó. Ilyen esetben a tiltott eszközöket őrizetbe kell venni és a főszolgabírónak jelentést kell tenni, hogy a bűnfelek közigazgatási úton elkövetőkhöz legyenek.

Hősök ünnepe. 1. Ha úgy van, amint ön írja, hogy az illetők a napi étkezésben részt vettek, nincs rá ok, hogy a napibetétet visszakapják, akár levonással, akár anélkül. Örskihallgatáson előadhatja az ügyet és kérheti annak továbbterjesztését, de ez olyan kicsinyeskedés volna, ami bajtársi szempontból nem válna a dicsőre. Elvégre azok, akikről szó van, a maguk költségén tettek nagyobb és meglehetősen költséges utat azért, hogy az otthonmaradottak nevében is résztvegyenek a vértanúkról való kegyeletes megemlékezésen. Köszönjék ezt meg nekik és legyenek hálásak velük szemben legalább azzal, hogy a költségeik kis részének megtérülését nem nézik görbe szemmel. Jegyezzék meg maguknak, hogy bajtársiasság nélkül nem egész csendőr a csendőr még akkor sem, ha a szabályoktól akár a kötelezőségek, akár a jogok terén soha egy milimétert sem tér el. 2. Az őrsparancsnok nagyon jól tudja, mit miért rendel el. Ebben az esetben jobban, mint mi, mert mi nem ismerjük az ügy részleteit s egyoldalú beállítással amúgy sem alapíthatnánk véleményt. Ezért csak azt a tanácsot adhatjuk, hogy keressék csak elsősorban magukban a hibát, ne tegyenek olyasmieket mások hozzátartozóit felelőssé, ami — még ha hibás is benne más valaki — mégis csak az önök mulasztása is és pedig elsősorban az önök mulasztása, mert rendes csendőr nem tűr maga körül rendetlenséget, akárki csinálta is azt. Higgyék el, hogy így lehet másokat is legkönnyebben és legsimábban rendre szoktatni.

Rákóczi vár. 1. Azokat az éveket, amelyekben legalább

3 hónapig tényleges katonai vagy csendőrségi szolgálatot teljesített, kétszeresen számítják be a nyugdíjidejébe. Ha az nem úgy történne, nyilvántartó gazdasági hivatalától kérje ügyének felülvizsgálását. 2. Nyugállományban nősült, özvegye tehát özvegyi nyugdíjra nem tarthat számot. Ha a tényleges szolgálatba visszavennék s legalább 3 hónapig ténylegesen szolgálna, akkor igen.

Rangsor. A gazdasági tiszthelyettesi rangsor megállapításánál alapul a törzsrörmesteri vizsga idejét és eredményét vették. Ha úgy látja, hogy sorolása téves, adja elő ügyét kihallgatáson s kérje, hogy az döntés végett a belügyminiszter urhoz (VI. c. oszt.) felterjesztessék.

Eszék. 1. Ez szolgálat, erről nem tudunk felvilágosítást adni. 2. Nem, mert az érvényesítési határidő — 3 év — már elmúlt. 3. Hallottunk ilyen esetekről, de csak a külföldön. Nálunk ez nem szokás. Jelentkező persze volna és van is bőségben, de ma még nem kell a »portéka«. Talán majd 100 év múlva ez is megszokott dolog lesz. 4. A magánuton, előírt bizottság előtt letett vizsgák ugyanúgy érvényesek, mintha azokat a megfelelő életkorban tette volna le. 5. Hogy középiskola magánuton való végzésére a már igénybe vett évi szabadságán felül 4—6 heti szabadságot kaphasson, azt bajosan hisszük, ezzel ne is próbálkozzék. Van az örskörletben elég tennivaló. Ha azután a szabadidejében középiskolai tanulmányokra is van ideje és ereje, mi nem beszéljük le róla, mert az igyekezet elismerésre méltó.

Veszprém. 1. Kihallgatáson jelentse az ügyet s kérje, hogy a belügyminiszter urhoz (VI. c. oszt.) felterjesztessék. 2. Szolgálati úton adjon be kérvényt a külügyminiszter urhoz, ahonnan kérdést fognak intézni a csehi követséghez s talán lesz is eredménye.

Varsó. A folyó évi 9. számunkban 48. lekszikon kérdésre adott válaszunkban részletesen ismertettük az igényjogosultsági igazolvány megszerzésének feltételeit, módzatait és felhasználásának lehetőségeit.

M. E. alhadnagy, Eger. Sorra jön.

Baja. 1. Segédoktatók. 2. Azt a szolgálatot kötelesek teljesíteni, amire parancsot kapnak. Hogy is lehet ilyet kérdezni. 3. Parancs szerint. 4. Gyalog csendőr kardot, mert ebben a formában ez is szolgálati ténykedés. 5. Zsávolj ruhát szolgálaton kívül viselni nem szabad. 6. Kamgarn nem lehet, csak posztó.

OPERA RUHÁZATI VÁLLALAT

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 20. SZ.
AZ OPERA MELLETT.

Férfi
és női ruházati
cikkek készpénzárban, a
csendőrség tagjainak előnyös
fizetési feltételek
mellett.

KIVÁNATRA MINTÁKAT KÜLDÜNK

FOX

a legjobb szalagos légyfogó

Konyhák és istállók részére
óriás alakban is kapható.

Mintával készséggel szolgál a gyár:

GÖTZL LIPÓT vegyitermé-
kek gyára.

Budapest VII., Cserei utca 14

Elsőrendű német gyártmányu

KERÉKPÁROK és VARRÓGÉPEK

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók

Kerékpár-, Varrógép- és Gramofon kereskedés

RÓNA ERNŐ

VI., Podmaniczky utca 71. szám.

„CORVIN” BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

A közalkalmazottak bevásárlási forrása.

N. E. tiszthelyettes, Mándok. Egy képes folyóirat előfizetési ivét küldötte be hozzánk minden megjegyzés nélkül. Ha még a címet megtaláltuk volna, szívesen továbbítottuk volna kellő helyre, de így kénytelenek vagyunk postán visszaküldeni a címére. Ha esetleg véleményünket óhajtotta volna tudni, azt sem adhatunk, mert az illető szépirodalmi lap csak most alakul s még az írógárdáját sem ismerjük.

Reménység. 1. A fegyvermesterek hajtókaszine acélzöld alapon hamuszürke. 2. A fegyverszaki főmesterré való előléptetéshez altiszti vizsgát tenni nem kell. De a csapatállományba azután többé nem léphet át.

Egervölgy. A mellőzés legkisebb ideje hat hónap. Ha fenytése volt, azért még nem bizonyos, hogy az őrmesteri előléptetéstől eszik. Attól függ, mi volt az oka a fenytésnek s hogy általában milyen a magaviselete és a használhatósága. Mindenesetre sokkal nyugodtabb lehet e tekintetben is az, akinek fenytésmentes a multja.

Dés. 1. Désen, Tasnádon, Debrecenben, Hajduszoboszlón volt, majd a mai megszállott területre került s ott vissza is maradt, sorsa ismeretlen. 2. Vitéz Török Kálmán ny. őrnagy címe: Pécs, honvéd vegyes dandárparancsnokság. Böjti Ödön vámőr őrnagy Budapesten, az Albrecht lakatnyában, a vámőr felügyelőségénél teljesít szolgálatot.

Bánfalva. 1. Mint a közigazdálkodás tagjai a földbirtokrendező bíróság által juttatott föld hozadékában az illetők két éven át részesültek, ez kétségtelen. A föld járult hozzá, hogy a közigazdálkodásban ők is jobb ellátást kaptak s a fejenkénti osztalékuk is ennek megfelelőleg nagyobb volt. Ismeretes, hogy a föld után megállapított haszonbért s mindennemű adót, illetéket a közigazdálkodásnak kell fedezni, vagyis azoknak, akik a közigazdálkodás tagjai s ezeknek is arra az időre, amíg a közigazdálkodás tagjai voltak. Ha a haszonbért még annak idején állapították volna meg, amikor az illetők ott teljesítettek szolgálatot, mindegyik természetesen találta volna, hogy ezt a terhet neki is, mint a közigazdálkodás tagjának viselnie kell, de mert a haszonbért csak az áthelyezésiük után, visszamenőleg állapították meg, most vonakodnak a rájuk visszamenőlegesen eső részt megfizetni. A mi felfogásunk a dologban az, hogy a vonakodás nem jogos, arról nem is beszélve, hogy mennyire nem méltányos. Talán azok fizessék meg ezt a visszamenőleges haszonbért, akik a szóbanforgó időben még más őrsön teljesítettek szolgálatot? Lehet, hogy azok, akik a szóbanforgó közigazdálkodásnak ma tagjai, a kérdéses

időben éppen olyan őrsön teljesítettek szolgálatot, ahol szintén van a közigazdálkodásnak ilyen földje s természetesen annak a terheiben esetleg visszamenőlegesen kell nekik is részt venniük. Ez így van rendjén: mindenki annak a földnek és arra az időre viselje a terheit, amelyiknek és amelyik időben a hasznát vette. Ha a megegyezés nem sikerül, őrskihallgatáson kell előadni az ügyet s kérni, hogy elintézés végett az osztályparancsnoksághoz terjesztés fel. 2. Erre a kérdésre ugyanaz a felfogásunk és a válaszuk, mert ezek a felmérési költségek olyan terhek, amelyeket tulajdonképpen a föld kiutalása alkalmával kellett volna már kivetni és kiegyenlíteni s azok csak technikai akadályok miatt maradhattak későbbre, de hatályuk a föld igénybevételének megkezdéséig visszamenőleges.

T. I. I. őrmester Győr. 1. Ez irányu képzettségéről előjárói tudomással birnak s ha szükség lesz rá, bizonyosan értékesíteni is fogják. Egyébként annak az általános elvnek a testület minden tagja alá van vetve, hogy a csendőr ott teljesít szolgálatot, ahova rendelik. 2. Önre, mint csendőrré, csak a csendőrségi szolgálatra vonatkozólag aláírt kötelezője birhat érvénnyel. Ha azután az lejárt s a levelében említett kötelezőjéből még bizonyos idő hátra van, azt a fennmaradt időt köteles szakképzettségének megtelelő alkalmazásban töltetni. A csendőrségnél töltött időt mindenesetre leszámítják belőle. 3. A csendőrségre ez a rendelkezés nem érvényes. 4. Nem veszik zaklatásnak, a jövője szempontjából talán még ez volna a legtanácsosabb.

Csaba. Foglalkozási idő alatt.

Lesz még kikelet Legutóbbi számunkban ugyanerre a jelígre és azonos természetű kérdésre választ adtunk, olvassa el azt.

Köny. Mindkettőnek kötelessége; egyiknek azért, mert a lakásáról, másiknak azért, mert a laktanyáról van szó. Amíg ezt a levelet megírta, meg is tehette volna. A példadából a jó is ragad, nemcsak a rossz.

Tisza. A honvédséghez csak rendfokozat nélküli honvédként veszik fel, akármilyen rendfokozattal távozik is a csendőrségtől.

Sch. L., Baranyaizentlőrinc. Földes Gyula ny. ezredes címe: Budapest, I., Horthy Miklós-ut 84.

Kemecse. 1., 2., 3. Tartalékosok voltak, címük ismeretlen. 4. Vitéz Endrődy Géza százados aligazgató tanár a soproni reáliskolában.

Aiföldi. Nagy a torlódás, de sorjában jönni fog.

MORT poloska-, rovar- és légyirtószesz

Poralakban is kapható

Mintával készséggel szolgál a gyár:

GÖTZL LIPÓT vegyitermékek gyára

Budapest, VII., Cserei utca 14.

Világhírű

„Styria“ kerékpárok

és elsőrendű

„HUNTER“ gépek

összes alkatrészek. Legolcsóbban kedvező fizetési feltételek mellett szállít

DEMÉNYI ÉS FIA CÉG

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 4.

Kérjen árjegyzéket kerékpárokról, varrógépekről, gramofonokról.

Lábizzadás, kézizzadás és hónaljizzadás csak helyes testápolással szüntethető meg.

E célra szappan helyett használjunk **SUDORÁN-t**. Ez egy amerikai recept szerint készült szer, melynek hatása nem abban nyilvánul, hogy a porusokat eltömi vagy összehuzza, hanem az epidermisen át beszívódik és az okot gyógyítja meg, hogy az okozat magától elmaradjon. Bekenés után az izzadás és az eselleges penetráns szag azonnal elmúlik. Kíváncsiakra bármelyik őrsnek küldök mintaküldeményt, melynek ára csak akkor lesz kiegyenlített, ha annak jó hatásáról meggyőződést szereztek. — Husz évnél régebb idő óta van forgalomban.

Készíti: **MOLNÁR JÁNOS** vegyészeti laboratoriuma, **BOZSOK** (Vas megye), ahova a megrendelések intézendők. Ára 1.20 P.

BUTORCSARNOK

ERNST GYULA, Budapest, VII., Dohány-utca 33.

(Klauzál-utca sarok) és Dohány-utca 50.

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója

világhírű **THE WHITWORTH** kerékpárok

csendőröknek 16 pengős havi részletre. Kerékpár alkatrészek lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 6'80-tól, belsők P. 2'10-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve.

LÁNG IMRE műszerész-mester, kerékpár és gyermekkocsi gyári raktára, Budapest, Teréz-krt. 3 (sarok üzlet). Árjegyzék 650 képpel ingyen.

Ne ügynök útján vegyen.

BUTOR részleire Ó Budapest 3.

Postások és rendőrség szállítója.

Írógépek Remington, Royal, Underwood, Adler, Ideal, Monarch és egyéb írógépek havi 20-40 pengős részletre is. „Energia“ Alkotmány-u. 31. Mezőgazdák mellett.

TELEFON: 141-05.

TELEFON: 141-05.

Legény a gáton.

Regény

Írta: BARÉNYI FERENC

(16.)

— Marci én nem haragszom. Sajnálom, hogy megbántottalak. Marci, kérlek, bocsáss meg.

Rába Marci fázósan dugta ki a kezét a pokróc alól és álmosan dűnnyögte.

— Szervusz.

Gál Imre megszorította Rába Marci kezét és aztán a sikeres békítési kísérlet boldogító érzésével visszabujt a pokróc alá. Megbékült lélekkel nyugodtan aludt el.

XXII.

Másnap ebéd közben azt mondta Rába Marci.

— Te, Imre, alighanem valami baj lesz veled. Az elébb, amikor a szolgálat miatt az irodában jártam, nagyon emlegették a neved.

Gál Imre meglepődött.

— Nem tudom, mi bajom történhetne. Nincs énnekem semmi olyan dolgom.

— Nincs? No, nem tudom. Könnyen kerül itt az ember a csávéba, amikor nem is sejtí. Ugy rád sózzák a laktanyafogságot, mint a pinty — rémitgette Rába Marci és kajánul nevetett. A többiek is összemosolyogtak és valami turpisságot neszelve, nevetve néztek Gál Imrére, akin azonban nem fogott az ijesztés. Nyugodtan válaszolt.

— Semmit sem követtem el, amiért felelősségre vonhatnának.

Rába Marcit bosszantotta Gál Imre biztos nyugalma, pedig szeretett volna ráijeszteni. Sőt az ijesztéssel sem elégedett volna meg, hanem azt éhajtotta volna, hogy Gál Imrét valóban valami kellemetlenség érje. Legalább is laktanyafogságot kapjon, hogy ne álljon itt olyan patyolat-tisztán az előjárók folytonos dicséreteivel övezve. Mert nagyon bántotta Rába Marcit, hogy Gál Imre ernyedetlen szorgalmával és kifogástalan magatartásával már nagyon biztosan haladt az elsőség felé. Már előre örült, amikor elképzelte, hogy mennyire fogja élvezni, ha Gál Imrét valóban megfenyítik. Kárörvendően nevetve intett feléje.

— No, csak vigyázz, Imre, én csak amondó vagyok. Könnyen megütheted a bokádat.

Gál Imre változatlan nyugalommal evett tovább. Közömbösnek mutatta magát, bár mégis izgatta Rába Marci közlése. Lehet, hogy nem igaz, sőt valószínű, hogy hazudik. De éppen ez izgatta a legjobban, mert attól tartott, hogy Rába Marci megint valami csinyt forral ellene. Pedig tévedett, mert Rába Marci ezuttal nem hazudott, az irodában valóban szó esett róla, de egészen más vonatkozásban, mint ahogy azt Rába Marci rosszmájú képzelete nyomán mondta.

A délutáni parancskiadásnál derült ki a dolog, amikor a napiparancs »Gál Imre csendőrként kitüntetése« című tételt világosságot derített Rába Marci elhibázott homályos célozgatásaira.

A parancs szerint Őfelsége a király Gál Imre csendőrt tizenöt ember életének a vízbefulástól saját élete veszélyeztetésével való megmentéséért az ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Az ünnepélyes feldiszipítés másnap délelőtt lesz a laktanya udvarán, melynek részleteire vonatkozólag a napiparancs behatóan intézkedett.

Gál Imre, nevének említésére úgy érezte, mintha jeges kéz markolta volna meg a szívét. Aztán, amikor a parancs folytatásából megtudta, hogy kitiüntetést kapott, lassan megleledgett a szíve és a legtisztább öröm töltötte be egész valóját. Ezt sugározta kipirult arca, amikor parancskiadás után Kerekes őrmester kezét fogott vele.

— Én legyek az első, aki jól megérdemelt kitüntetéseként örömmel köszöntöm. Viselje egészséggel jó sokáig.

— Alázatosan köszönöm, őrmester ur!

— Még azt is megsúgom, hogy ma megjött a tizenöt-szörös életmentési jutalomdíj. Szép summa pénz, dehát méltán rászolgált.

Kerekes őrmester példáját a többi bajtársak is követték és Gál Imre alig győzte a sűrű kézszorításokat. Csak a sarokbahuzódva, mint a gulyából kivált dühös bika, társ-talanul állt egyedül egy zöldessárgára sáppadozó magas alak, kinek a lelkében az irigység lángja magasra lobogtatta a gyűlölet tűzét. Rába Marci volt.

Gál Imrét körülfogták a pajtások, el kellett mesélnie, hogyan történt az életmentés. A többszörös nógatásra kereketlen, szerény szavakkal elmondotta a felhőszakadásos vízőzön hiteles történetét. Elbeszélése nyomán többen ráemlékeztek, hogy akkoriban olvasták az ujságban, ahol élénkebb színezéssel volt leírva az, amit Gál Imre magáról a legelfogulatlanabb tárgyilagossággal csak szűkszavuan mondott el. Ezt a nagyon szerény önéletrajzot az ujsághirt olvasott pajtások kibővítvé adták le a többieknek, akik ámulva hallgatták. Gál Imre nem vette észre, hogy egyszerre kinőtt a pajtásai sorából.

Másnap reggel diszbe öltöztek valamennyien és az ügyeletes Rába Marci sorakoztatta őket a folyosón. Azután levezette őket az udvarra, ahol Kerekes őrmester az ünnepélyhez szükséges előkészítéseket éppen befejezte. Eléjük jött és Rába Marcinak megmutatta a felállítás helyét. Közben megkérdezte Rába Marcit.

— Mitől olyan zöld maga, Rába? Mi baja?

— Nincs nekem semmi bajom, -- volt a mérges felelet.

— Igazítsa ki jól a sorokat. Hajszálnyira egyenesen, úgy, hogy az arcvonala a kapura merőlegesen vágjon, mint a beretva.

Rába Marci vezényelt és vezénylés közben, mint ahogy a gyakorlati szabályzat óráján szokás, folyton kifogásolt. Nem volt egy lépés vagy fogás, amiben hibát nem kapott volna és legsűrűbben a Gál Imre nevét emlegette.

— Huzza ki magát, Gál. Ne lépkedjen olyan rogyottan, mint egy vénasszony. Gál, fel a fő.

Gál, Gál és folyton Gál. Szüntelen Gál Imrét korholta, bár közben a többi bajtársaknak is bőven jutott a lebecsmérlő figyelmeztetésekből, amelyek az egész századot annyira felpaprikázták, hogy csak a jó fegyelméletesség tartotta vissza a Rába Marcira törni készülő általános tiltakozást. Mert nagyon jól tudták, hogy ez alkalommal, a diszkivonuláskor, nem volt helyénvaló a Rába Marci folytonos kifogásolgatása, annál kevésbbé, mert nem is kívánta ezt tőle senki. Kerekes őrmester már éppen rá akart szólni, hogy hallgasson, amikor Rába Marci az arcvonallal szembenállva meglátta, hogy oktalan kifogásaival ártatlanul megleckéztetett pajtásai haragosan néznek rá. Talán ez hatott rá vadítóan vagy ki tudja micsoda indulat hajtotta, amikor váratlanul azt vezényelte.

— Feküdj!

Pajtásait érthetően meglepte ez az egyébként is, de most a diszruhában, különösen kellemetlen és a diszkivonulás rendjébe egyáltalán nem illő vezényszó, de a mintacsapat rendületlen fegyelmével minden vonakodás nélkül, villámgyorsan végrehajtották. Egy nagy puffanás hallatszott és óriási porfelhő kerekedett az udvaron, ahol a száraz porondon hasra feküdtek.

— Mit csinál maga, Rába!? Megörült? — rontott Kerekes őrmester rába Marcira, aki arcátlan nembánomsággal felelt.

— Fegyelmezem a századot.

— Semmi szükség rá. Ne most fegyelmezze. Most egyáltalában nem való.

Rába Marci szemtelen nyugalommal vezényelt.

— Fel!

Az egész század, az előbiniél még sűrűbb porfelhőt kavarva, egy koppanással felugrott. Amikor a felkavart por lassacskán leülepedett, Rába Marci az eltorzított arcvonal előtt elnevette magát.

Mint a cukorporba esett legyek, úgy néztek ki fehér porral belepert sötét diszruhájukban a csendörök. Bármennyire neveltető volt is Gál Imre és társainak lisztes molnárlegényekké való emilyen önkéntelen és siralmas átalakulása, Kerekes őrmesterből ellenkező hatást váltott ki. Idegesen kapott az órájához és aztán mérgesen nagyot kiáltott.

— Oszolj! Fussanak fel. Hamar keféljék le magukat és aztán gyorsan vissza!

Ujabb porfelhő jelezte Gál Imre és társai gyors eltűnését, de mi volt ez ahhoz a viharfelhőhöz képest, mely most Kerekes őrmester felháborodott képében vészujjúlóan rontott Rába Marcira. Igaz, hogy rászolgált, de még így nem mosta meg senki a fejét, mint most Kerekes őrmester. Ahogy mondani szokták, még a keresztvizet is leszedte róla, úgy összeszidta. Rába Marci, mint az eresz az esőt, érzéketlenül állta a rászakadó zuhatagot, nyomtalanul futott le róla az előljárói dorgálás özöne. Csattanója azonban még sem maradt hatás nélkül, mert arra már idegesen hagyta a fülét Rába Marci, amikor Kerekes őrmester hosszú és hatástalannak mutatkozott szónoklatát azzal fejezte be, hogy Rába Marcit kihallgatáshoz rendelte. Ez pedig nemcsak azt jelentette, hogy Rába Marci eddig se szeplőtlen büntetési lapja egy újabb fenyítéssel gyarapodik, hanem, hogy személyes szabadságának némi érzékeny megfogyatkozásával fog járni. Az előzmények után pedig most már nem számíthatott az enyhébb laktanyafogságra, ami alaposan lehűtötte felforrt kedélyét, mert e tekintetben reménytelen kilátásai a legkomorabb színekben vetették előre a fogdával való megismerkedés sötét árnyékát.

Alig hogy Gál Imre társaival gondosan letakarítva, ismét tisztán, ragyogón beállt a sorba, megindult az élet a laktanya udvarán. Legelőbb jöttek a csendőrségi parancsnokok, azután sok magasrangú hadseregbeli tiszt, a dandárparancsnok vezérkarával, az ezredparancsnok a tisztiküldöttségekkel. Parádés fogatok gyors egymásutánban robbogtak be a laktanya kitárt kapuján. Jött a főispán, az alispán, a törvényszéki elnök, a polgármester és utánuk a diszes ünneplő közönség hosszú sora.

A csendörök feszes vigyázzban mozdulatlanul álltak és álmélkodva azon tündöttek, hogy ezek a magas méltóságok vajjon miért jöttek? Talán csak nem azért, hogy jelen legyenek, amikor Gál Imre csendör mellére az ezüst érdemkeresztet feltűzik. El nem tudták képzelni, pedig ezek az előkelő urak nem másért jöttek, hanem csak azért, hogy részt vegyenek Gál Imre csendör feldiszipitási ünnepélyén.

Az ünnepély tábori misével kezdődött. Gál Imre meghatottan hajtotta le a fejét és áhítatcsan imádkozott. Hálát adott a mindenható Istennek, hogy akkor a borzalmak válságos éjszakáján annyi erőt és kitartást öntött beléje, hogy tizenöt embertársának az életét megmenthette. Azután önmagáértmondotta el hálaimáját, hogy a jó Isten hosszú betegsége után visszaadta egészségét és ilyen szép kitüntetéshez juttata.

— Gál Imre csendör hozzám! — harsant meg az ezredes ur kemény hangja, amint a mise végeztével a tisztikarral az arcvonal elé lépett. Gál Imre felkapta a fejét és katonás léptekkel kilépett a sorból. Keményen tisztelegve állt meg

tisztjei előtt. Az ezredes elővette a Gál Imrének szánt ezüst érdemkeresztet és felolvasta a királyi elhatározást. Azután a csendörökhöz és a közönséghez fordulva mondta.

— Boldogan dobban meg a szívünk, mert lehajolt hozzánk a királyi kegy. Egyik fényes sugara idetűz reánk, mert itt van közöttünk Gál Imre csendör, aki élete kockáztatásával tizenöt embertársát mentette meg a szörnyű vizhaláltól. Büszkéek vagyunk erre a kitüntetésre és büszkéek vagyunk a mi hős bajtársunkra, Gál Imre csendőrré. Vegyünk példát tőle az önfeláldozó kötelességteljesítésben, hogy mi is olyan hiven teljesítsük kötelességeinket, mint ő, olyan hiven, olyan becsülettel és olyan vitézül.

Azután férfiasan megszorította Gál Imre jobbát.

— Viselje jó egészségben minél tovább!

Gál Imre megilletődve fogta meg kerületi parancsnoka kezét és nagy meghatottságában észre se vette, hogy az aranyos egyenruhák és diszruhák ragyogó sora lassan, méltóságosan megindult feléje. Egyszerű, becsületes kezét sorbaszorongatták a tábornok, a főispán és a magasrangú ünnepi vendégek. Könnyelábadt szemmel, tisztelettudóan fogadta a kitüntető kézszorításokat és nagy meghatottságában azt sem tudta, hogy álm ez vagy mégis valóság. Ezt csak az érdemkeresztnek köszönheti, hogy kitüntetésre érdemesnek találták és a bajtársai sorából kiemelték. Ezredese nem is engedte vissza a sorba, amikor a sűrű kézfogások végeztével szerényen vissza akart lépni beosztási helyére. Ott állt ezredese meg a magas méltóságok mellett és a diszszázad diszmenetben vonult el előtte. Amikor keményen tisztelegve fogadta bajtársai tiszteletadását, elfogódott lelke megrendülve érezte meg, hogy ő most már kivált a bajtársai sorából, hogy az ő helye ezentúl mindig csak elől van. Elöl, hol legkeményebb a viadal és a legszebb a diadal.

Sokkal komolyabb és szerényebb volt Gál Imre csendör, semhogy az ünneplés elkapta volna. Tagadhatatlan, hogy jól esett neki és nagyon boldoggá tette. Boldogsága azonban nem lett volna teljes, ha történetesen aznap nem hozott volna számára a posta kedves meglepetésül egy ákom-bákom írásu levelet, melyet izgatott örömmel bontott fel.

Mélyen tisztelt Gál ur!

A hivatalos lapban óriási örömmel olvastam az örvendetes tényt, hogy a Király Öfelsége érdemkeresztel tün-tette ki Gál urat, amaz óriási hősiességéért, mellyel tizenöt embert mentett ki a vízből óriási módon. Mentem futottam a lappal Jolánhoz, mutattam neki micsoda óriási dolog van benne. Hogy most már igazán óriás a mi hős barátunk, mert a király is megpecsételte, hogy óriás, valóságos kitüntett óriás. Adja a mindenható és kegyelmes Ur Isten, hogy ezt a szép kitüntetést még több, még óriásibb kövesse és kedves Gál uram boldogan és jó egészségben viselje az emberi kor legvégső határáig. Ezt kívánja öszinte tisztelője

Venyige János.

Venyige bácsi nagy ákom-bákom betűs kusza sorai után Jolán apró gyöngyös betűi következtek. Jolán közvetlenül a Venyige bácsi aláírása után szinte folytatásképen írta köszöntő sorait, valószínűen azért, mert tartózkodó lány-lelke bizonyára el akarta kerülni a kényesnek gondolt megszólítást.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.